

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2024–2028

BŘEZEN 2024

PRACOVNÍ VERZE K PŘIPOMÍNKOVÁNÍ.

DOKUMENT NEPROŠEL JAZYKOVOU KOREKTUROU!

STATISTICKÁ DATA BUDOU AKTUALIZOVÁNA.

OBSAH

1.	Socioekonomická analýza území	4
1.1	Obyvatelstvo	4
1.1.1	Demografický vývoj	7
1.1.2	Vzdělanostní struktura obyvatel	10
1.1.3	Lidské zdroje, trh práce a zaměstnanost	13
1.2	Ekonomický rozvoj regionu	22
1.2.1	Hrubý domácí produkt a hrubá přidaná hodnota	23
1.2.2	Mzdy	24
1.2.3	Ekonomické subjekty	25
2.	STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ	27
2.1.	Digitální vzdělávání a umělá inteligence	27
2.2.	Rozvoj podnikavosti a kreativity	28
2.3.	Vzdělávání pro udržitelnost	29
2.4.	Well-being, klima školy a podpora pohybových aktivit z hlediska rovných příležitostí 30	
3.	Strategie rozvoje regionálního školství v kraji	31
3.1.	Předškolní vzdělávání	31
3.2.	Základní vzdělávání	34
3.3.	Střední vzdělávání	36
3.3.1.	Zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a zvýšení kvality odborného vzdělávání	37
3.3.2.	Podpora Jesenicka jako specifické části regionu	39
3.4.	Konzervatoř	42
3.5.	Terciární vzdělávání	42
3.5.1.	Vyšší odborné školy	42
3.5.2.	Vysoké školy	43
3.6.	Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání a rozvoj potenciálu každého žáka	45
3.6.1.	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami	46
3.6.2.	Nadaní a mimořádně nadaní	47
3.7.	Prevence a náhradní výchovná péče	48
3.7.1.	Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy	49
3.7.2.	Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže	50
3.8.	Podpora profesního rozvoje pracovníků ve vzdělávání a rozvoje kompetencí k vedení škol a školských zařízení	52
3.9.	Vzdělávání v celoživotní perspektivě	54
3.9.1.	Základní umělecké školy	54
3.9.2.	Jazykové školy	55

3.9.3.	Zájmové vzdělávání	56
3.9.4.	Další vzdělávání v rámci celoživotního učení	57
3.10.	Systém poradenství ve školství.....	58
3.10.1.	Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje	59
3.10.2.	Kariérové poradenství	60
3.11.	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta.....	62
3.12.	Spolupráce aktérů vzdělávací politiky	63
4.	Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení	65
4.1.	Předškolní vzdělávání	65
4.2.	Základní vzdělávání	66
4.3.	Střední vzdělávání.....	67
4.4.	Vyšší odborné vzdělávání	69
4.5.	Konzervatoře.....	69
4.6.	Jazykové vzdělávání	70
4.7.	Základní umělecké vzdělávání	70
4.8.	Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	70
4.9.	Školská poradenská zařízení	70
4.10.	Střediska výchovné péče	71
4.11.	Ostatní školská zařízení.....	71

1. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední a severní části Moravy a severozápadní části Českého Slezska na území o rozloze 5 272 km² (6,7 % z celkové rozlohy ČR, 8. největší kraj ČR). Z hlediska administrativního se člení na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk), třináct správních obvodů obcí s rozšířenou působností a dvacet správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Obyvatelé Olomouckého kraje žijí ve 402 obcích, z nichž má 31 přiznaný statut města. Statutárními městy jsou krajské město Olomouc a města Přerov a Prostějov. Společně se Zlínským krajem tvoří Olomoucký kraj vyšší územně statistický celek s názvem Region soudržnosti NUTS II Střední Morava.

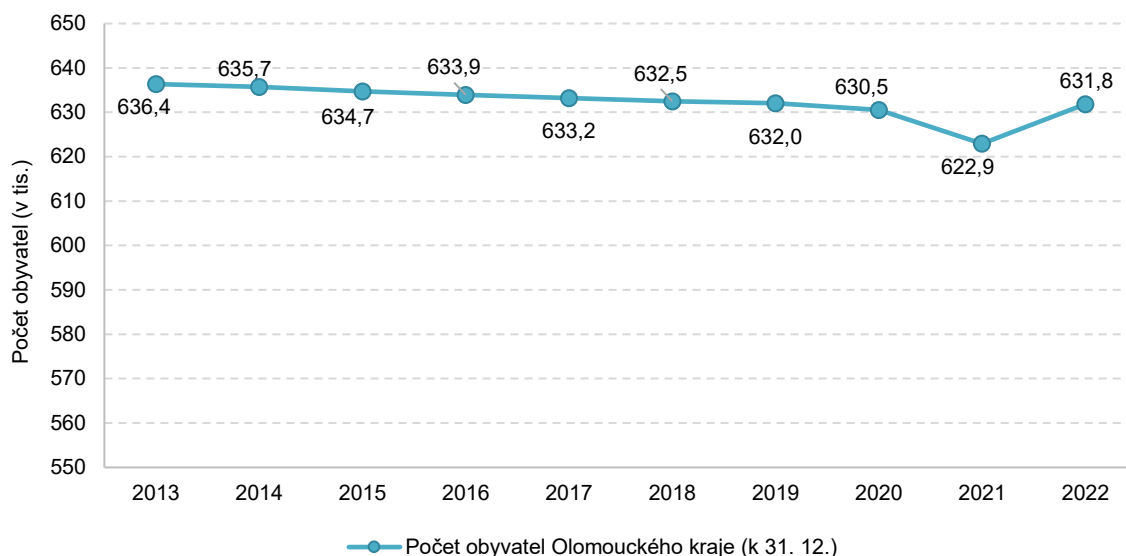
Ve městech žije pouze 56 % obyvatel Olomouckého kraje, což podtrhuje venkovský ráz celého regionu. Podíl městského obyvatelstva v Olomouckém kraji je v mezikrajském porovnání druhý nejnižší (spolu s Krajem Vysočina). Jižní část kraje ležící v rovinaté Hané má vyšší zastoupení malých obcí s počtem obyvatel do 500 osob (zejména na Prostějovsku a Přerovsku). Opak představuje hornatý sever, kde se obyvatelstvo soustřeďuje do větších obcí (zejména na Jesenicku). Také v Olomouckém kraji pokračuje suburbanizační proces, spočívající ve výstavbě „satelitních městeček“ v okolí velkých měst. V obcích do 5 000 obyvatel má bydliště polovina obyvatel kraje (51 %), což je výrazně vyšší podíl než celorepublikový průměr (40 %). Průměrná populační velikost obce v kraji činí 1 572 obyvatel (v ČR 1 730 obyvatel).

1.1 Obyvatelstvo

V Olomouckém kraji žilo k 31. 12. 2022 631 802 obyvatel, což odpovídá 5,8 % celkového počtu obyvatel ČR. Olomoucký kraj je 7. nejlidnatější kraj ČR. Nejvíce obyvatel žije v okrese Olomouc (237 940, tj. 38 % obyvatelstva Olomouckého kraje), nejméně obyvatel v okrese Jeseník (36 991, tj. 6 % obyvatelstva Olomouckého kraje). Do roku 2021 počet obyvatel kraje každoročně klesal. V roce 2021 zde žilo o 13,4 tis. obyvatel méně než v roce 2013.

V roce 2022 zahrnuje údaj o celkovém počtu obyvatel i osoby, které do kraje přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Graf 1 Počet obyvatel Olomouckého kraje (k 31. 12., v tis.)*

Zdroj: ČSÚ

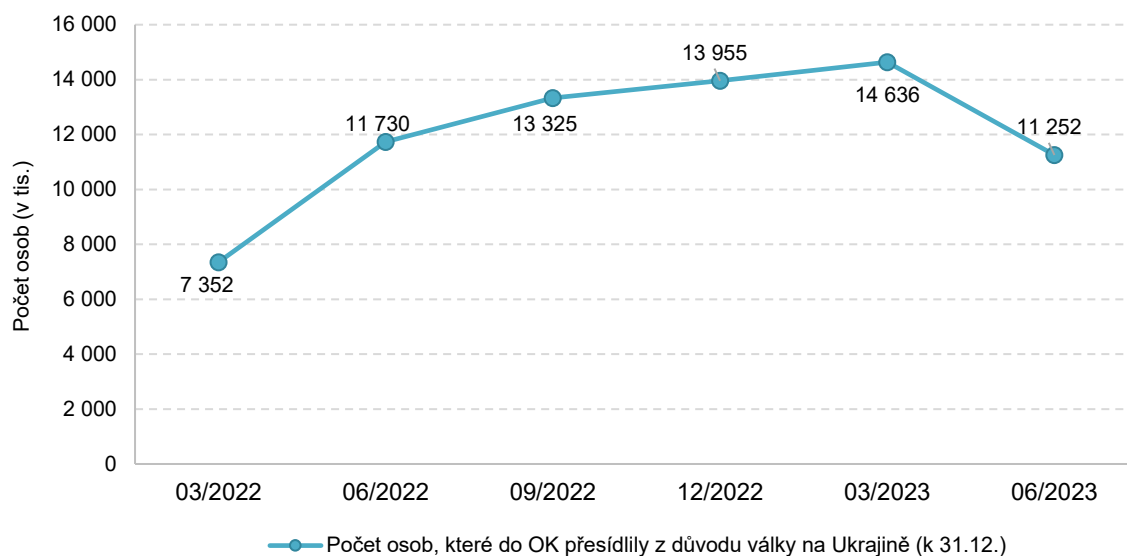
*V roce 2021 je ve srovnání s předchozími roky patrný výrazný pokles celkového počtu obyvatel. Tato změna souvisí se SLDB, které proběhlo ve stejném roce. Stav obyvatel publikovaný ČSÚ navazuje na definitivní výsledky posledního sčítání lidu a je upravován o počty narozených, zemřelých, přistěhovaných a vystěhovaných uvedených v registrech osob. Po SLDB 2021 byly statistiky ČSÚ upraveny tak, aby se do celkového počtu obyvatel nepromítaly osoby, které se v registrech osob aktuálně nevyskytují (např. cizinci, vystěhovalí do ciziny apod.).

V roce 2022 byly do celkového počtu obyvatel ČR, krajů i jednotlivých obcí byly ČSÚ započítány i osoby, které do ČR přesídlily z důvodu války na Ukrajině.

K 31.12. 2022 žilo v Olomouckém kraji cca 14,0 tis. osob, které sem přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině. Do června 2023 jejich počet klesl na 11,3 tis. V případě, že by tyto osoby do celkového počtu obyvatel nebyly započítány, lze odhadovat, že by se počet obyvatel Olomouckého kraje k 31.12. 2022 pohyboval kolem 618 tis.

Zhruba dvě třetiny osob, které do kraje přesídlily kvůli válce, tvoří lidé v produktivním věku (cca 7 600 osob). Nezanedbatelný je ale i počet dětí v předškolním a školním věku (cca 460 dětí věku 3-5 let, cca 1 800 dětí ve věku 6-14 let a cca 660 osob ve věku 15-17 let), které je třeba umístit do místních škol.

Graf 2 Vývoj počtu osob, které do Olomouckého kraje přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině

Zdroj: MVČR

Tab. 1 Věková struktura osob, které do Olomouckého kraje přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině

	03/2022	06/2022	09/2022	12/2022	03/2023	06/2023
0-2	389	483	482	466	443	292
3-5	475	635	675	660	671	456
6-14	1 720	2 333	2 547	2 578	2 628	1 802
15-17	512	722	827	846	902	659
18-64	3 947	7 090	8 259	8 814	9 368	7 610
65+	309	467	535	591	624	433
Celkem	7 352	11 730	13 325	13 955	14 636	11 252

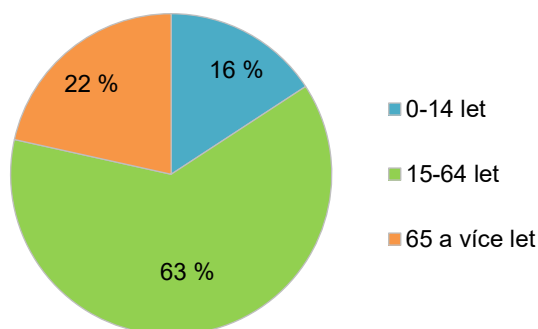
Zdroj: MVČR

1.1.1 Demografický vývoj

Demografický vývoj kraje kopíruje ve většině ukazatelů vývoj v celé České republice. Počet živě narozených dětí byl v Olomouckém kraji nejvyšší v období let 2007 až 2009, kdy se rodiči stávaly osoby populačně silných ročníků 70. let minulého století. V tomto období se zde rodilo v průměru 7,1 tis. dětí ročně. V posledních třech letech (2020-2022) činí počet narozených v průměru 6,3 tis. ročně.

K 31. 12. 2022 dosáhl průměrný věk v kraji 43,3 roků (v ČR 42,6 roků). Žilo zde 136 014 osob starších 65 let věku (tj. zhruba pětina celkového počtu obyvatel kraje) a 99 797 dětí ve věku do 14 let (16 % obyvatelstva kraje). Na postupné stárnutí krajské populace poukazuje také index stáří (poměr osob starších 65 let k počtu osob ve věku 0-14 let, vynásobený 100). V roce 2022 dosáhl hodnoty 136 (v ČR 126), tj. na 100 dětí do 15 let připadá v Olomouckém kraji 136 seniorů starších 65 let.

Graf 3 Podíl věkových skupin na obyvatelstvu Olomouckého kraje (2022)

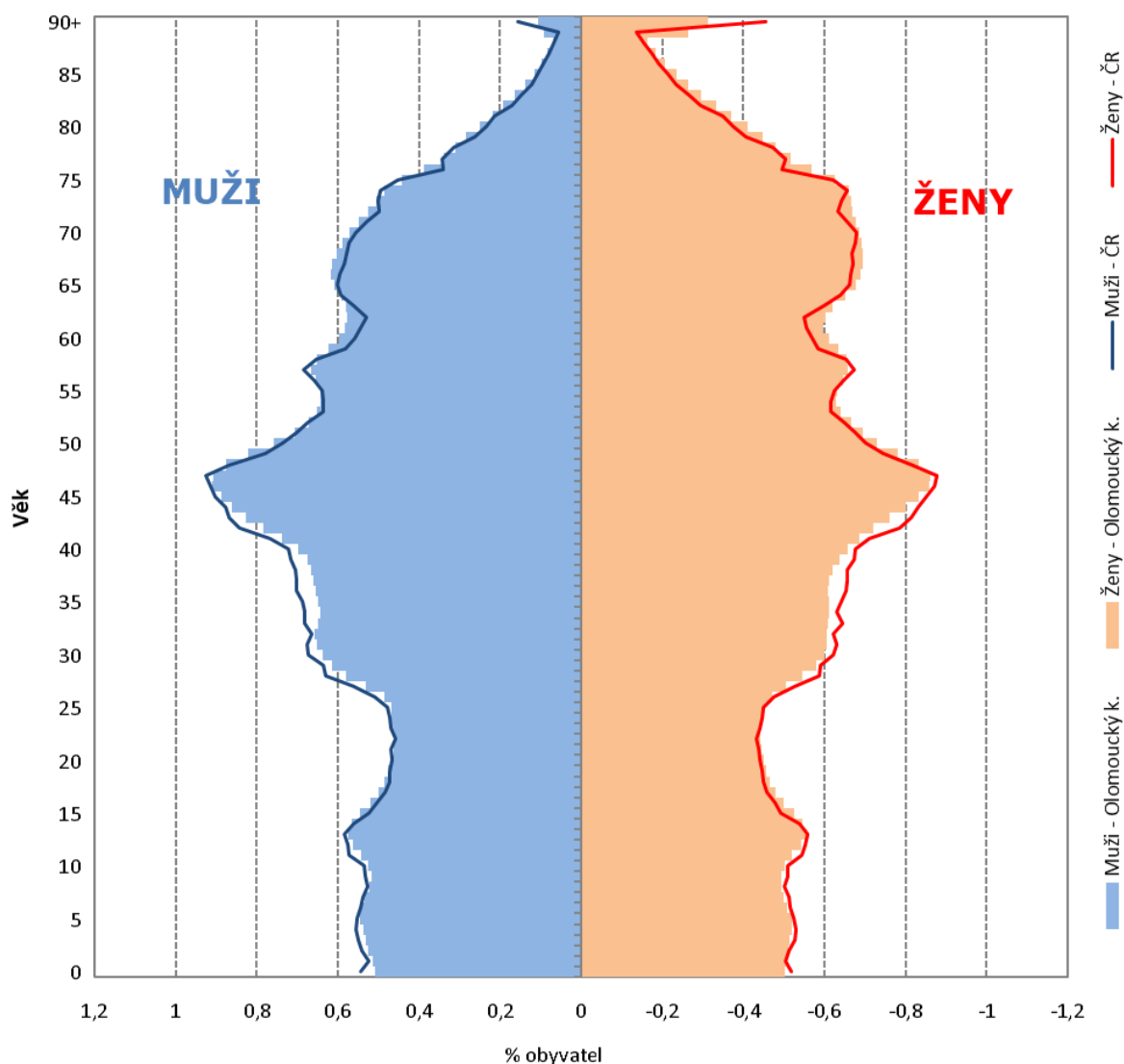

Zdroj: ČSÚ

Graf 4 zobrazuje věkovou strukturu obyvatelstva Olomouckého kraje a ČR po jednotkách věku v rozdělení podle pohlaví. Patrný je rozdíl v podílu osob ve věku 40-55 let, tj. narozených v 70. a 80. letech 20. st., a osob ve věku jejich dětí (cca 15-25 let). Tato nerovnost se v příštích letech projeví na trhu práce a bude mít dopad i v rámci sociálního systému. V příštích cca 10-20 letech se početně silné ročníky posunou do důchodového věku a v produktivní skupinu obyvatel budou tvořit početně slabé ročníky.

Ve srovnání s celorepublikovým průměrem jsou v Olomouckém kraji podprůměrně zastoupeny osoby ve věku 25-45 let, nadprůměrný podíl na obyvatelstvu mají naopak lidé starší 60 let. Podíl dětí ve věku 0-10 je zhruba srovnatelný s průměrem ČR.

Graf 4 Strom života – věková struktura obyvatel Olomouckého kraje a ČR (2022)

Zdroj: ČSÚ

Tab. 2 zobrazuje projekci vývoje obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin. ČSÚ zveřejnil tuto projekci v roce 2019. V příštích deseti letech se předpokládá postupné snižování počtu dětí ve věku 6-14 let, tj. potenciálních žáků základních škol. Klesat bude i počet dětí v předškolním věku (3-5 let) a dětí do dvou let věku. Ve skupině osob ve věku 15-18 let, tj. ve věku docházky na střední školu, se očekává nárůst v letech 2024 až 2028 (v průměru o 5 %).

Tab. 2 Projekce obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin (k 1.1.)

	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2 roky	19	18	17	17	16	16	16	15	15
	144	239	813	383	958	551	177	850	578
3-5 let	19	19	19	18	18	17	17	16	16
	957	577	136	614	200	779	354	933	531
6 let	6 835	6 648	6 644	6 588	6 339	6 204	6 066	5 926	5 784
6-14 let	60	59	58	58	57	57	57	57	56
	696	524	928	321	732	722	542	169	618
15 let	7 054	7 026	7 236	7 193	6 927	6 214	6 247	6 301	6 336
15-18 let	26	25	26	27	28	27	26	25	25
	068	566	928	952	401	590	602	711	122
Celkem obyv. (tis.)	631,8	628,6	627,2	625,7	623,9	622,1	620,0	617,9	615,6

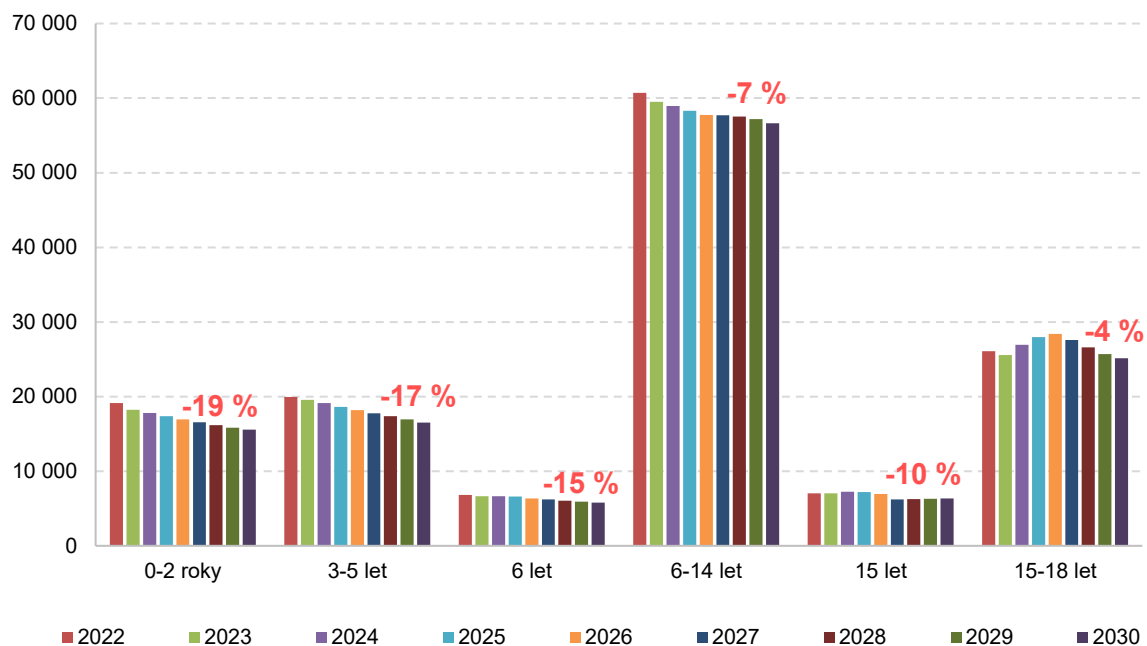
Zdroj: ČSÚ

*Reálná data (k 31. 12. 2022)

Pozn. Podbarvení označuje změnu počtu obyvatel ve srovnání s rokem 2022; oranžové = pokles o max. 10 %, tmavě oranžové = pokles o 11-15 %, červené = pokles o více než 15 %; zelené = nárůst počtu obyvatel

Na základě tohoto vývoje můžeme v následujících letech očekávat pokles poptávky po místech v mateřských školách pro děti ve věku 3-5 let. Volná místa mohou být z části doplněna dvouletými dětmi, jejich počet bude ale také postupně klesat. Podle projekce ČSÚ se bude snižovat i počet dětí nastupujících do prvních tříd. Klesne tedy i celkový počet žáků v základních školách. Počet dětí v posledních ročnících základních škol (tj. ve věku 15 let) se ve srovnání se současným stavem mírně zvýší v letech 2024 a 2025.

Graf 5 Prognóza vývoje obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin

Zdroj: ČSÚ

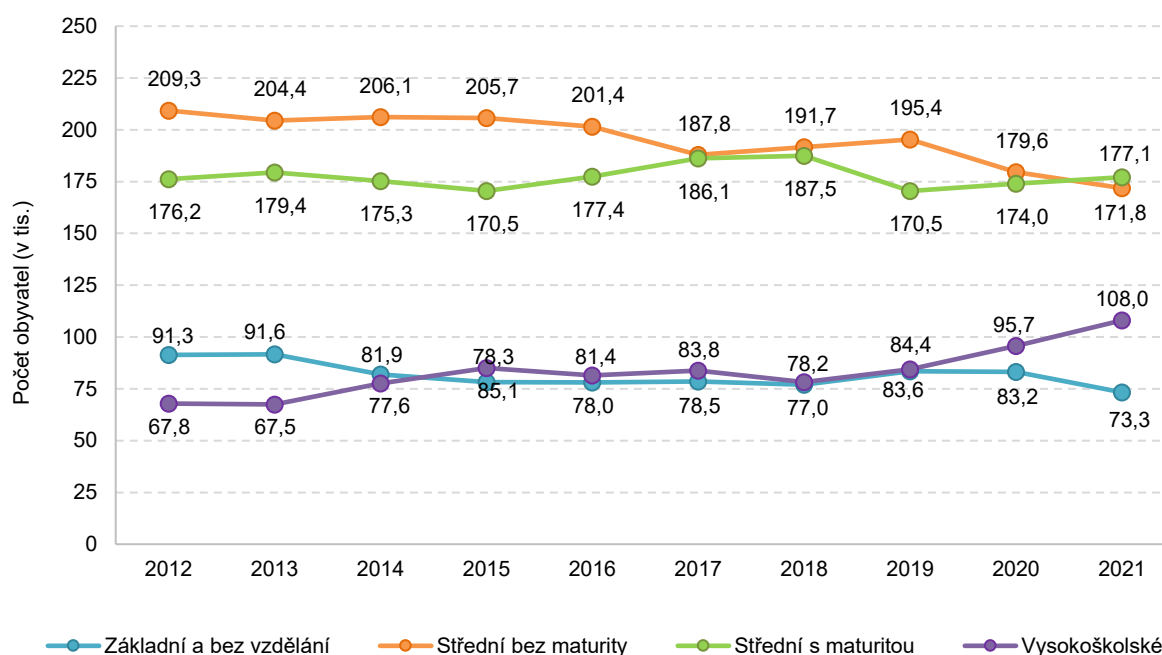
Pozn. Procento nad grafem = procentuální změna počtu obyvatel (2030/2022)

1.1.2 Vzdělanostní struktura obyvatel

Mezi obyvateli Olomouckého kraje byly v roce 2021 v nejvyšší míře zastoupeny osoby se středním vzděláním. Na celkové populaci osob starších 15 let tohoto kraje se podílely 66 %. Počet osob se středním vzděláním s maturitou byl mírně vyšší než počet osob se středním vzděláním bez maturity (177,1 tis., resp. 171,8 tis.).

Počet osob se základním a osob bez vzdělání v současné době činí 73,3 tis. tj. 14 % obyvatelstva Olomouckého kraje ve věku 15 a více let. Počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se v posledních letech zvyšoval až na 108,0 tis. (tj. 18 % obyvatelstva kraje staršího 15 let).

Graf 6 Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Nejvýznamnější rozdíly ve vzdělanostní struktuře žen a mužů jsou patrné v případě osob se základním vzděláním a bez vzdělání a v případě osob se středním vzděláním bez maturity.

Podíl žen se základním vzděláním či bez vzdělání na celkovém počtu žen starších 15 let v kraji odpovídal v roce 2021 17 %, podíl mužů ve stejném roce byl o 6 p.b. nižší. Muži naopak převažují mezi obyvateli se středním vzděláním bez maturity. Tohoto stupně vzdělání dosáhlo 100,1 mužů (39 %) a 71,7 žen (26 %). Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů i žen je v současné době relativně vyrovnaný (v obou případech zhruba pětina obyvatelstva kraje staršího 15 let).

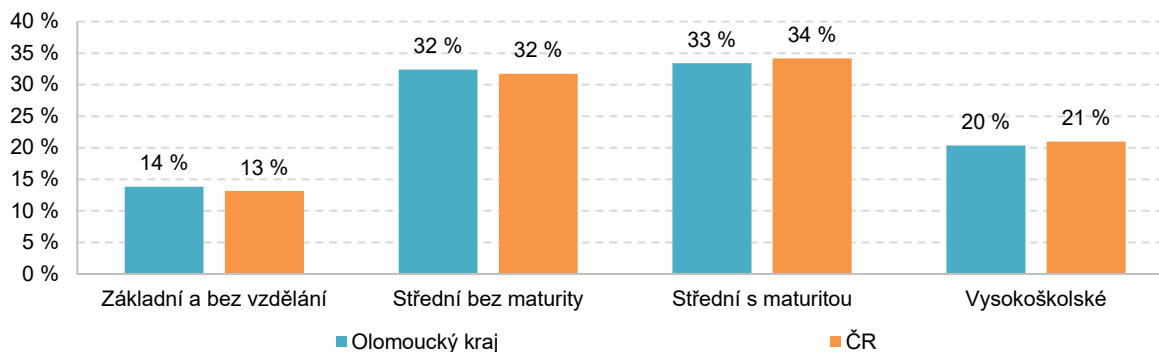
Tab. 3 Vzdělanostní struktura obyvatel Olomouckého kraje podle pohlaví (v tis.)

	2013		2015		2017		2019		2021	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Základní a bez vzd.	36,4	55,2	26,7	51,6	27,7	50,8	29,5	54,1	28,3	45,0
Střední bez maturity	115,9	88,6	117,3	88,3	112,3	75,5	114,0	81,4	100,1	71,7
Střední s maturitou	78,6	100,8	75,2	95,2	82,0	104,1	79,0	91,5	78,8	98,3
Vysokoškolské	32,3	35,1	42,3	42,7	38,1	45,7	36,8	47,6	50,3	57,7
Celkem obyv. 15+	263,2	279,7	261,5	277,8	260,1	276,1	259,3	274,6	257,5	272,7

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje se v roce 2021 výrazně nelišila od vzdělanostní struktury obyvatel České republiky. V Olomouckém kraji žije mírně nadprůměrný podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání a mírně podprůměrný podíl osob s vysokoškolským vzděláním.

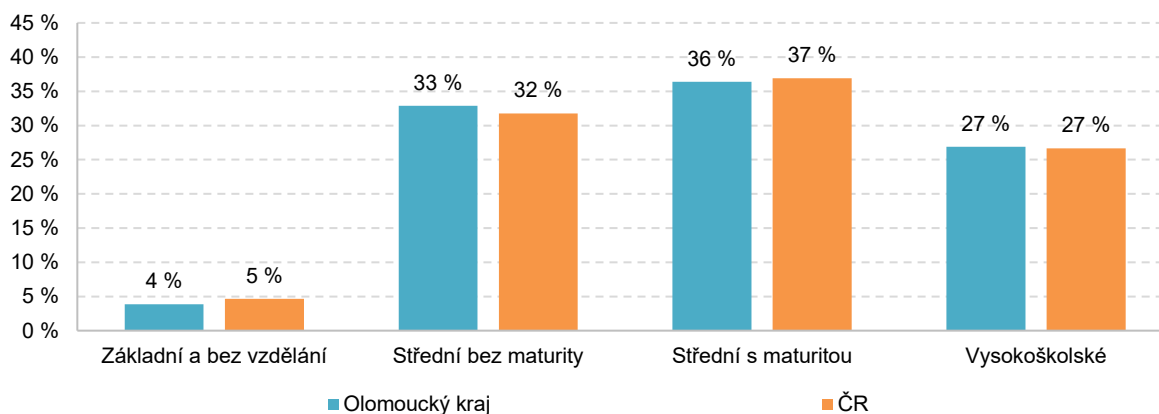
Graf 7 Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje a ČR (2021, rel.)

Zdroj: ČSÚ

Následující graf zobrazuje vzdělanostní strukturu zaměstnaných osob v Olomouckém kraji. Podíly vzdělanostních skupin mezi zaměstnanci se v Olomouckém kraji a ČR výrazně neliší – cca 70 % zaměstnanců dosáhlo středního vzdělání, 27 % z nich jsou vysokoškoláci a 4 %, resp. 5 % tvoří zaměstnanci se základním vzděláním nebo bez vzdělání.

Graf 8 Zaměstnaní v národním hospodářství podle vzdělání (2021, rel.)

Zdroj: ČSÚ

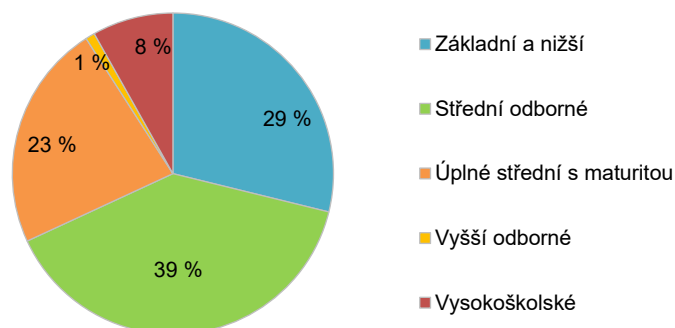
1.1.3 Lidské zdroje, trh práce a zaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob (PNO) dosáhl k 31. 12. 2022 v Olomouckém kraji hodnoty 3,6 %, což bylo o 0,1 p. b. méně než v celé ČR (3,7 %). Vývoj PNO v jednotlivých okresech se odvíjí od ekonomické výkonnosti, demografického vývoje a územních specifik jednotlivých okresů. Nejnižší byl tradičně v okrese Prostějov (2,5 %) a nejvyšší v horském okrese Jeseník (5,8 %). Ke stejnému datu bylo v Olomouckém kraji registrováno 15,3 tis. uchazečů o zaměstnání a evidováno 7,6 tis. volných pracovních míst. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo činil 2,0, což byla v mezikrajském srovnání 3. nejvyšší hodnota (za Moravskoslezským a Ústeckým krajem).

Nejvyšší podíl mezi uchazeči o zaměstnání mají v Olomouckém kraji osoby se středním odborným vzděláním (výučním listem, 39 %). Uchazeči se základním a nižším vzděláním tvoří více než čtvrtinu (29 %), o 6 p. b., méně jsou zastoupeny osoby se středním odborným vzděláním s maturitou. Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji je podobná jako v celé ČR.

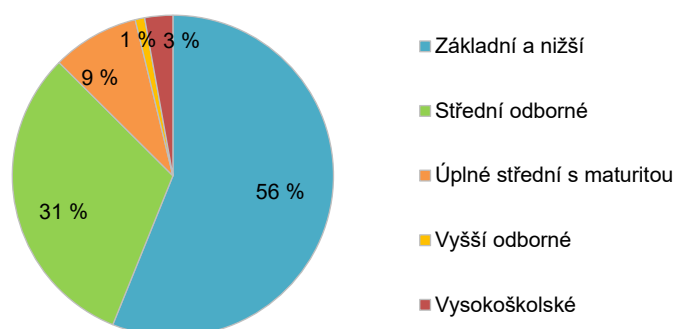
Nejvíce volných pracovních míst bylo v Olomouckém kraji určeno pro osoby se základním a nižším vzděláním (56 %). Pro osoby s výučním listem nebo s maturitou bylo vhodných relativně méně volných pracovních míst (31 %, resp. 9 %).

Graf 9 Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2022)

Zdroj: MPSV

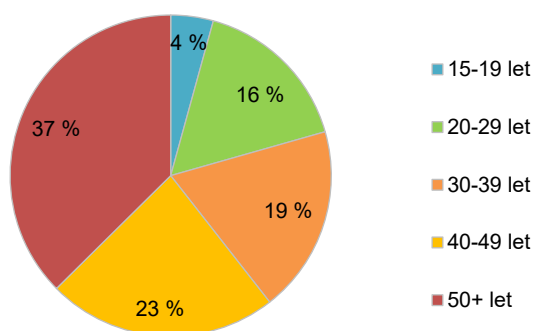
Graf 10 Volná pracovní místa podle vzdělání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2022)

Zdroj: MPSV

Nejpočetnější věkovou skupinu mezi uchazeči o zaměstnání tvoří lidé ve věku 50 a více let (37 %). Mladí lidé jsou mezi uchazeči o zaměstnání zastoupeni relativně méně. Uchazeči do 19 let věku tvoří 4 % uchazečů, lidé ve věku 20-29 let mají 16% zastoupení. Absolventů středních a vysokých škol a mladistvých bylo k 31. 12. 2022 evidováno 792 (tj. 5 % z celkového počtu uchazečů). Věková struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji je téměř totožná jako v celé ČR.

Graf 11 Věková struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2022)

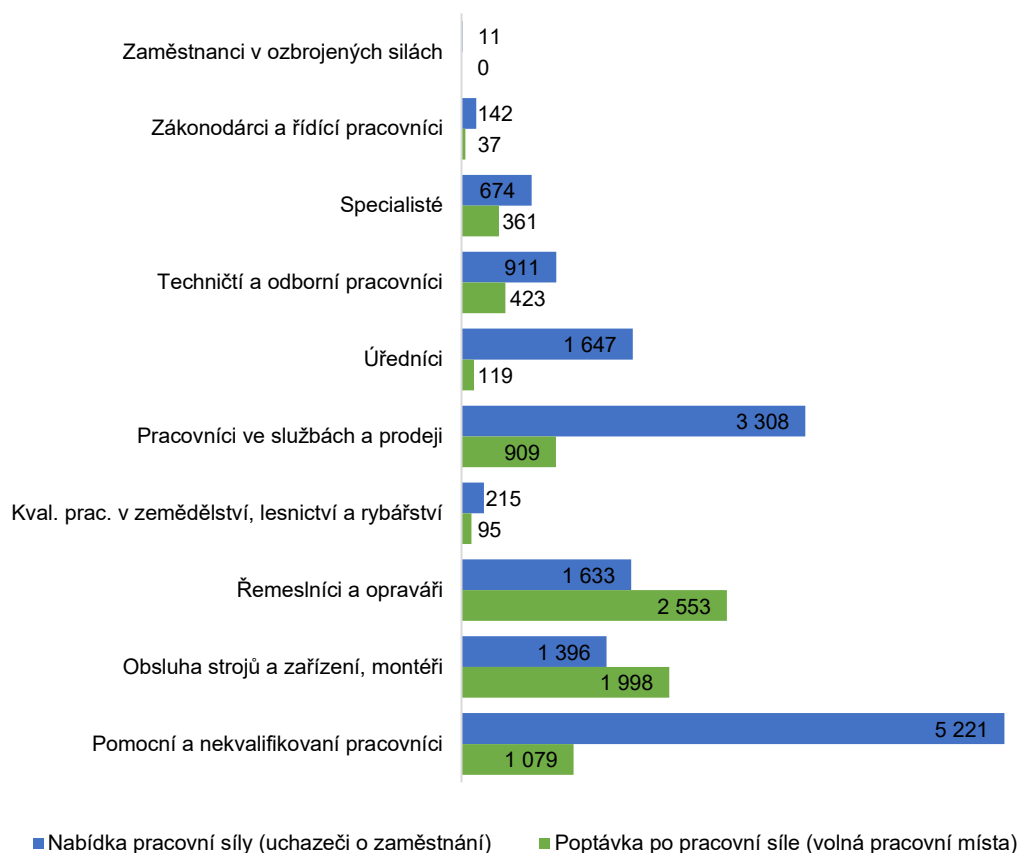

Zdroj dat: MPSV

Olomoucký kraj má relativně silný potenciál v lidských zdrojích, a to zejména díky široké historicky dané odvětvové struktuře. Vzdělanost v centrální části kraje se pohybuje na úrovni ČR, v populaci horských okresů je nižší podíl vysokoškoláků a osob se středním vzděláním s maturitou a vyšší podíl osob vyučených nebo se základním vzděláním.

Kvalifikované pracovní síly dlouhodobě chybějí zejména ve strojírenství, stavebnictví, ve službách a prodeji a řemeslníci a opraváři. Naopak poptávka po čerstvých absolventech různorodých manažerských a administrativních oborů je značně menší než nabídka této pracovní síly. Obecně lze konstatovat nedostatek kvalifikované pracovní síly pro dělnické profese, což souvisí také s faktem vyhýbání se těmto profesím mladou generací. Důsledkem toho je „stárnutí“ některých profesí a nutnost „dovážení“ pracovní síly ze zahraničí.

Graf 12 Poptávka po pracovní síle a nabídka pracovní síly v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2022)

Zdroj dat: MPSV

Co se týče struktury volných míst (poptávky) a nezaměstnaných (nabídky) podle profesí, přes odlišnosti regionálních trhů práce je u některých profesí situace podobná v celém kraji. Nejvíce volných míst v Olomouckém kraji evidoval úřad práce ke konci roku 2022 pro kvalifikované dělnické strojírenské profese (kováře, nástrojáře a zámečníky, svářeče, slévače, mechaniky a opraváře strojů). Dalšími velkými skupinami byly pracovní nabídky pro řemeslníky z oblasti stavebnictví a obsluhy strojů. Zaměstnavatelé dlouhodobě a opakovaně hledají i montážní dělníky, skladníky a výrobních obsluhu zařízení a řidiče nákladních automobilů.

Poptávka je také po pomocných a nequalifikovaných dělnících (pracovníci v úklidu, pomocní pracovníci ve výrobě, těžbě a stavebnictví), pracovnících ve službách a prodeji (prodavači, kuchaři, číšníci, pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy). Zaměstnavatelé poptávají i pracovníky s vyšší kvalifikací – zejména technické a odborné pracovníky (především v průmyslové výrobě, stavebnictví, zdravotnictví) a specialisty (např. ve výrobě a stavebnictví, v informačních technologiích nebo ve zdravotnictví).

Pracovní sílu v Olomouckém kraji v roce 2022 tvořilo celkem 307,6 tisíc osob, z toho 299,3 tisíc osob bylo zaměstnáno v národním hospodářství. Ve srovnání s celorepublikovými hodnotami je podíl ekonomicky aktivní populace v Olomouckém kraji mírně podprůměrný a podíl ekonomicky neaktivních osob mírně nadprůměrný. Míra ekonomické aktivity v Olomouckém kraji v roce 2022 činila 58,6 %, což je srovnatelná hodnota jako v Moravskoslezském a Zlínském kraji. V příštích letech se v důsledku demografického vývoje očekává pokles počtu ekonomicky aktivních. Na trh práce budou vstupovat početně méně zastoupené ročníky narozené po roce 2000 a naopak dojde k odchodu silnějších ročníků obyvatel narozených v 60. a 70. letech 20. století.

Tab. 4 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Olomouckém kraji a ČR (2022, v tis.)

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	524,9	100,0 %	8 835,0	100,0 %
v tom:				
ekonomicky aktivní populace 15 a více let (pracovní síla)	307,6	58,6 %	5 311,7	60,1 %
v tom:				
zaměstnaní v NH	299,3	97,3 %	5 194,4	97,8 %
nezaměstnaní	8,3	2,7 %	117,4	2,2 %
ekonomicky neaktivní	217,3	41,4 %	3 523,3	39,9 %

Zdroj: ČSÚ

Zhruba polovina všech zaměstnaných pracuje v Olomouckém kraji na pozicích technických a odborných pracovníků, řemeslníků a opravářů a obsluhy strojů a zařízení, montérů. Ve srovnání s ČR jsou v kraji nadprůměrně zastoupeny osoby pracující řemeslníci a opraváři. Naopak podprůměrný podíl na zaměstnaných zde mají specialisté.

Tab. 5 Zaměstnaní v národním hospodářství podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Olomouckém kraji a ČR (2022, v tis.)

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Zaměstnaní celkem	299,3	100 %	5 194,4	100 %
z toho podle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO				
Zákonodárci a řídicí pracovníci	11,8	4 %	263,2	5 %
Specialisté	49,7	17 %	979,6	19 %
Techničtí a odborní pracovníci	45,5	15 %	850,4	16 %
Úředníci	26,3	9 %	452,8	9 %

Pracovníci ve službách a prodeji	45,2	15 %	797,2	15 %
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	3,3	1 %	53,9	1 %
Řemeslníci a opraváři	52,9	18 %	809,2	16 %
Obsluha strojů a zařízení, montéři	42,9	14 %	685,5	13 %
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	19,4	6 %	287,5	6 %
Zaměstnanci v ozbrojených silách	2,4	1 %	14,5	0 %

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska odvětví činnosti zaměstnaných byly v roce 2021 v Olomouckém kraji zaměstnány 3,3 % obyvatel v primárním sektoru (tj. Zemědělství, lesnictví, rybářství; v ČR 2,5 %), v sekundárním sektoru (tj. zpracovatelský průmysl a stavebnictví) 39,0 % obyvatel (v ČR 35,9 %) a 57,7 % obyvatel pracovalo v terciárním sektoru (tj. sektor služeb; v ČR 61,6 %).

Podle podrobnější klasifikace CZ-NACE je patrné, že cca třetina zaměstnaných v Olomouckém kraji pracuje ve zpracovatelském průmyslu. Ve srovnání s celorepublikovou hodnotou se jedná o nadprůměrný podíl. Naopak mírně podprůměrnou zaměstnanost vykazuje v Olomouckém kraji ve stavebnictví a v odvětví informační a komunikační činnosti.

Tab. 6 Zaměstnaní v národním hospodářství podle sekce CZ-NACE v Olomouckém kraji a ČR (2021, v tis.)

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Zaměstnaní celkem	296,8	100 %	5 213,4	100 %
z toho sekce klasifikace CZ-NACE				
Zemědělství, lesnictví, rybářství	10,4	4 %	132,9	3 %
Těžba a dobývání	1,6	1 %	29,3	1 %
Zpracovatelský průmysl	92,1	31 %	1 358,2	26 %
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1,8	1 %	56,8	1 %
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	2,6	1 %	63,4	1 %
Stavebnictví	18,4	6 %	413,4	8 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	33,0	11 %	577,0	11 %
Doprava a skladování	17,1	6 %	311,9	6 %
Ubytování, stravování a pohostinství	7,5	3 %	150,9	3 %

Informační a komunikační činnosti	6,8	2 %	210,4	4 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	5,2	2 %	126,1	2 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	2,7	1 %	44,4	1 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	10,9	4 %	263,9	5 %
Administrativní a podpůrné činnosti	6,1	2 %	121,8	2 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	19,4	7 %	342,8	7 %
Vzdělávání	24,3	8 %	386,3	7 %
Zdravotní a sociální péče	24,2	8 %	403,4	8 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4,2	1 %	88,3	2 %
Ostatní činnosti	5,1	2 %	94,4	2 %

Zdroj: ČSÚ

Absolventi škol a trh práce k 30. 4. 2021 podle dat z NPI ČR

Podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkovém počtu nezaměstnaných v České republice činil v dubnu 2021 celkem 4,4 % a podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých v Olomouckém kraji 4,8 %.

Olomoucký kraj vykazuje ve většině kategorií vzdělání mírně nižší míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů, než jsou míry celorepublikové. Výjimku tvoří střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání – L/0, L/5, u kterého je v Olomouckém kraji vyšší míra nezaměstnanosti než v celé ČR (11,2 % vůči 8,6 % pro ČR). Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují v Olomouckém kraji absolventi gymnázií – K (1,5 %) a absolventi vyššího odborného vzdělání – N (2,6 %). U absolventů gymnázií je to dáno tím, že větší část těchto absolventů pokračuje v terciárním vzdělávání. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují již zmínění absolventi kategorií vzdělání – L/0 a L/5 a absolventi stř. vzdělání s výučním listem – E, H (9,5 %).

Shrnující tabulka níže zobrazuje tři skupiny oborů s nejnižší mírou nezaměstnanosti a tři skupiny oborů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů pro jednotlivé kategorie vzdělání. Je však nutné brát v úvahu, že jednotlivé kategorie vzdělání a jednotlivé skupiny oborů produkují různý počet absolventů. U kategorií vzdělání a u skupin oborů s nižším počtem absolventů může i pouze jeden nezaměstnaný absolvent ovlivnit míru nezaměstnanosti pro danou kategorii vzdělání nebo skupinu oborů v rámci jednotek až desítek procent.

Míra nezaměstnanosti u skupin oborů s nejnižší mírou nezaměstnanosti se pohybuje od 0,0 % do 7,1 %. Míra nezaměstnanosti u skupin oborů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti se pohybuje okolo 9,8 % až 22,2 %.

Tab. 7 Vývoj TOP3 skupiny oborů s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti (MN) v Olomouckém kraji

Kategorie vzdělání	Celková MN	TOP3 skupin oborů s nejnižší MN	MN	TOP3 skupin oborů s nejvyšší MN	MN
Střední vzdělání s výučním listem - E, H	9,5%	53 Zdravotnictví	0,0%	66 Obchod	22,2%
		26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	3,6%	69 Osobní a provozní služby	17,9%
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	5,5%	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	15,0%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5	11,2%	39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	0,0%	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	20,0%
		26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	7,1%	66 Obchod	18,2%
		69 Osobní a provozní služby	7,1%	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	16,7%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	5,7%	29 Potravinářství a potravinářská chemie	0,0%	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	11,8%
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,0%	18 Informační technologie	10,1%
		53 Zdravotnictví	1,8%	68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	9,8%
Vyšší odborné vzdělání - N	2,6%	53 Zdravotnictví	0,0%	26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	10,3%
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,0%	-	-

Zdroj: NPI ČR

Pozn. Zobrazeny skupiny oborů s počtem absolventů 10 a více. U kategorií vzdělání, kde nejsou zobrazeny 3 skupiny oborů, se nenachází dostatečný počet skupin oborů s alespoň 10 absolventy, které by v tabulce mohly být zobrazeny. Zařazení do skupin oborů s nejnižší/nejvyšší MN vzniklo v těchto případech s porovnáním celkové MN (skupiny oborů s vyšší MN zaraženy do nejvyšší MN a skupiny oborů s nižší MN zaraženy do nejnižší MN).

Absolventi se základním vzděláním jsou na trhu práce výrazně znevýhodněni. Jejich uplatnění na trhu práce ovlivňuje především nedostatečné vzdělání a praxe a také menší zájem firem zaměstnávat osoby mladší 18 let, jelikož pracovní podmínky mladistvých jsou zákonem omezené. Druh práce mladistvé osoby musí být především přiměřený jeho fyzickému a rozumovému rozvoji. Při zaměstnávání této skupiny osob se setkáváme s omezenými pracovními podmínkami, jako jsou časové omezení výkonu práce včetně zákazu práce přesčas a v noci, omezení druhu činností práce aj. Uplatnění na trhu práce mladistvých absolventů se základním vzděláním dále ovlivňuje

nedostatečná motivace k práci a téměř nulová orientace na trhu práce. ÚP poskytuje mladistvým uchazečům o práci zvýšenou pozornost, kdy prvotní zájem je navrátit tuto skupinu uchazečů do vzdělávacího systému. ÚP nabízí komplexní kariérové poradenství jako je pomoc při výběru vhodného povolání včetně příslušné školy, pomoc s orientací na trhu práce, pomoc se zpracováním životopisů a motivačních dopisů, pomoc s hledáním vhodných pracovních míst atd. ÚP podporuje motivaci k práci těchto uchazečů především prostřednictvím individuálního i skupinového poradenství. V případě nenavrácení uchazeče do vzdělávacího systému se mohou využít k podpoře uplatnitelnosti na trhu práce nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, a to především absolvování rekvalifikačního kurzu, jehož součástí je praxe u konkrétního zaměstnavatele.

Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem obvykle souvisí s jejich menší adaptabilitou, vysokými očekáváními a někdy také se špatnou volbou povolání (zaměření na atraktivní obory ve službách, kde je trh práce již nasycen a mzdová úroveň je podprůměrná, zatímco ve výrobních oborech není poptávka zaměstnavatelů po práci plně pokryta). Absolvent středního vzdělání s maturitou je pro zaměstnavatele nejatraktivnější, pokud je ochoten přijmout práci na úrovni vyučení. K využití maturitního vzdělání vede absolventa středního vzdělání s maturitou většinou až praxe a profesní postup. Absolventi učebních oborů s maturitou však obvykle (alespoň z počátku) nechtějí zaměstnání v dělnické profesi akceptovat. Absolventi gymnázií vykazují velmi nízkou míru nezaměstnanosti, ale zde je třeba brát v úvahu, že valná většina z nich dále studuje v sektoru terciárního vzdělávání.

Vysokoškoláci mají relativně vysoké šance na uplatnění i v tom případě, že se rozhodnou (nebo jsou k tomu donuceni) hledat práci mimo obor původního vzdělání nebo mimo okres svého bydliště.

Následující tabulka č. 7 uvádí detailnější pohled na hodnoty míry nezaměstnanosti za duben 2021 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů. Při bližším studiu tabulky je třeba brát i v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

Tab. 8 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2021

Olomoucký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	1587	151	9,5%	9,8%	464	52	11,2%	8,6%	1899	108	5,7%	6,2%	153	4	2,6%	3,4%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									15	1	6,7%	12,9%				
18 Informační technologie									69	7	10,1%	8,3%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárství				14,3%				0,0%								
23 Strojírenství a strojírenská výroba	439	24	5,5%	6,7%	176	17	9,7%	5,1%	191	14	7,3%	4,7%	8	1	12,5%	1,8%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	138	5	3,6%	4,7%	28	2	7,1%	6,3%	151	4	2,6%	5,4%	29	3	10,3%	8,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	2	0	0,0%	5,8%				4,3%	62	4	6,5%	3,7%				33,3%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	140	16	11,4%	13,1%				16,7%	10	0	0,0%	7,4%				0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	1	0	0,0%	8,5%								12,8%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	4	1	25,0%	16,7%					15	1	6,7%	4,2%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	63	5	7,9%	11,1%				14,3%	8	0	0,0%	7,0%				0,0%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie				12,6%	42	5	11,9%	11,5%	17	1	5,9%	8,8%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	106	7	6,6%	9,9%	10	2	20,0%	11,1%	51	6	11,8%	5,5%				0,0%
37 Doprava a spoje	20	2	10,0%	8,2%				0,0%	38	3	7,9%	8,6%				11,5%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				13,2%	22	0	0,0%	7,0%	29	2	6,9%	8,8%				0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	179	13	7,3%	7,6%	3	0	0,0%	8,6%	104	6	5,8%	6,7%				3,1%
43 Veterinářství a veterinární prevence												5,5%				
53 Zdravotnictví	24	0	0,0%	5,2%				33,3%	224	4	1,8%	2,3%	67	0	0,0%	1,3%
61 Filozofie, teologie																0,0%
63 Ekonomika a administrativa									271	20	7,4%	6,7%				4,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					115	17	14,8%	11,4%								5,1%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	188	26	13,8%	13,7%	18	3	16,7%	10,7%	115	10	8,7%	9,3%	8	0	0,0%	3,1%
66 Obchod	81	18	22,2%	15,4%	22	4	18,2%	10,2%				8,1%				20,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost								9,1%	132	13	9,8%	8,3%				3,7%
69 Osobní a provozní služby	168	30	17,9%	14,8%	28	2	7,1%	15,0%				2,3%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												9,4%				13,5%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	20	3	15,0%	12,9%					87	0	0,0%	4,1%	41	0	0,0%	2,5%
78 Obecně odborná příprava									206	7	3,4%	3,9%				
82 Umění a užité umění	14	1	7,1%	5,6%				4,2%	104	5	4,8%	8,2%				8,0%
Gymnaziální vzdělání - K									1350	20	1,5%	2,0%				

Zdroj: NPI ČR

1.2 Ekonomický rozvoj regionu

Olomoucký kraj patří v rámci ČR při porovnání většiny ukazatelů mezi ekonomicky slabší regiony. I přes zlepšování situace vlivem ekonomického oživení posledních let a posunutí se v tuzemském žebříčku směrem vzhůru v některých ekonomických ukazatelích, drží se hospodářská výkonnost regionu stále pod celorepublikovou výkonností a „pokulhává“ za nejlepšími tuzemskými regiony.

Olomoucký kraj je navíc geograficky i demograficky značně diverzifikovaný. Existují zde relativně výrazné rozdíly mezi regiony v jižní části a územím na severu kraje. Tato diverzita ovlivňuje ekonomický vývoj i životní úroveň obyvatel.

Na tvorbě hrubého domácího produktu ČR se Olomoucký kraj v roce 2021 podílel 4,7 %. HDP kraje v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval 79 % republikového průměru. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v Olomouckém kraji dosáhla v roce 2022 36 411 Kč, tj. v mezikrajském srovnání 5. nejnižší.

Na druhé straně má kraj nadprůměrné kapacity z hlediska lidských zdrojů, které ale nejsou doposud odpovídajícím způsobem využity a zhodnoceny. Dokladem toho je ekonomická struktura, v níž stále dominuje zpracovatelský průmysl s řadou odvětví s nízkou přidanou hodnotou, ale není jich tolik. Navíc se jedná o tradiční obory, kde právě je možné vidět příležitost pro školy, protože mohou zjistit, jestli se nedá pracovat efektivněji (např. dle zahraničních zkušeností) a navázat spolupráci s podnikateli.

U rychle se rozvíjejících a moderních oborů, které tvoří většinu zpracovatelského průmyslu v kraji (např. elektrotechnika nebo strojírenství), naopak školy musí žádat podnikatele o vstřícnost a možnost s nimi spolupracovat. Školy samy totiž nestačí držet krok s rozvojem v daných oborech a tak např. jejich absolventi neumí zacházet s moderními přístroji, jakými jsou vybaveny provozy moderních firem.

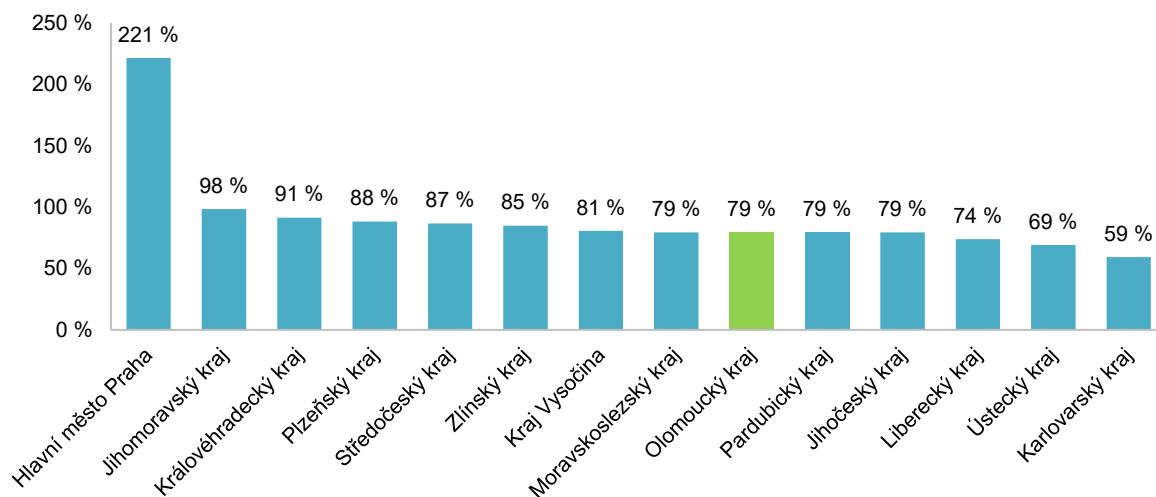
Také zemědělství má stále výrazný podíl, jak na zaměstnanosti, tak na tvorbě HPH (hrubá přidaná hodnota). Toto je dáno především tradicemi a příznivými podmínkami. Navíc při porovnání údajů z tabulky č. 6 a posledního odstavce v podkapitole 1.2.1 zjistíme, že zemědělství je v porovnání s celou ČR efektivnější při tvorbě přidané hodnoty, než odvětví služeb (není zřejmé, do jaké míry se na tom podílí subvence EU). I zde se nabízí možnost modernizace výuky v některých středních školách zaměřených na tuto oblast.

Silným potenciálem kraje je velmi zachovalé přírodní prostředí a řada kulturních a historických památek, které je možné využít pro cestovní ruch. Ten je dalším z odvětví služeb, na které by se mohl Olomoucký kraj zaměřit a využít pro další rozvoj, protože jeho potenciál je stále nevyužit. Na druhou stranu je třeba reálně konstatovat, že se jedná o oblast, která nemá v našich podmínkách naději na zásadní zastoupení při tvorbě HDP. Navíc se jedná o obor, kde je jedna z nejnižších měř tvorby HPH. Zde by mělo dojít především k modernizaci výuky, protože dle tabulky č. 11 je v této oblasti absolventů dost.

1.2.1 Hrubý domácí produkt a hrubá přidaná hodnota

V roce 2021 dosáhl hrubý domácí produkt (HDP) v Olomouckém kraji hodnoty 286,4 mld. Kč. HDP na 1 obyvatele kraje pak činil 453,4 tis. Kč, což odpovídalo devátému místu mezi kraji ČR. Uvedená hodnota HDP na 1 obyvatele kraje představovala 79 % průměrné hodnoty za Českou republiku. Na vytvořeném HDP za celou republiku se Olomoucký kraj podílel 4,7 %.

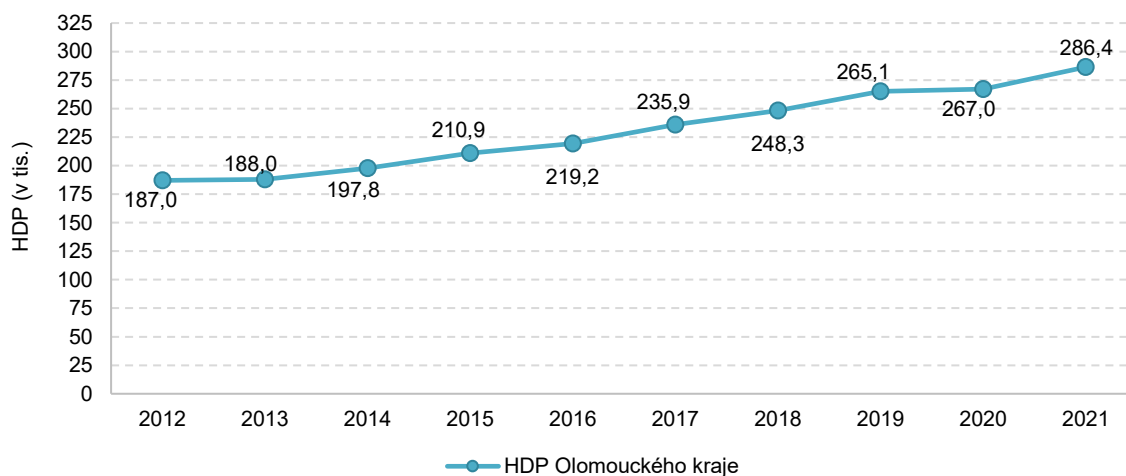
Graf 13 HDP na 1 obyvatele v krajích ČR (2021, ČR = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

HDP Olomouckého kraje se během posledních deseti let každoročně zvyšoval. Patrná je stagnace v roce 2020, který byl ovlivněn protiepidemickými opatřeními. Z hlediska odvětvové struktury dle podílu sektorů na HPH je skladba následující – zemědělství 3,0 % (ČR 2,0 %), zpracovatelský průmysl 27,6 % (ČR 23,2 %), stavebnictví 6,4 % (ČR 5,6 %), terciární sektor 59,4 % (ČR 64,7 %). Podíl sektorů na HDP ČSÚ nezjišťuje.

Graf 14 Vývoj HDP Olomouckého kraje (v tis.)

Zdroj: ČSÚ

1.2.2 Mzdy

Průměrná hrubá měsíční mzda na plně zaměstnané v Olomouckém kraji v roce 2022 dosáhla 36 411 Kč (nominální mzda), což odpovídá 90 % celorepublikového průměru. V mezikrajském srovnání se jedná o 5. nejnižší průměrnou mzdu. Ve srovnání s rokem 2018 se průměrná mzda v Olomouckém kraji zvýšila o 26 % (v ČR o 25 %). Nejvyšší mzdy mají zaměstnanci v Praze a Středočeském kraji. V Karlovarském a Pardubickém kraji byly v roce 2022 průměrné mzdy nejnižší.

Tab. 9 Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR (přepočtené na plně zaměstnané, v Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2022 rel. (ČR = 100 %)
Česká republika	32 051	34 578	36 176	38 277	40 317	100 %
Hl. m. Praha	40 150	43 062	44 939	47 301	50 052	124 %
Středočeský kraj	32 725	35 608	36 922	38 652	40 810	101 %
Jihočeský kraj	28 907	31 310	32 775	35 016	36 768	91 %
Plzeňský kraj	31 156	33 615	34 961	36 854	38 434	95 %
Karlovarský kraj	27 995	30 179	31 236	33 220	34 915	87 %
Ústecký kraj	29 341	31 939	33 743	35 497	37 042	92 %
Liberecký kraj	29 782	32 269	33 180	34 619	36 378	90 %
Královéhradecký kraj	29 870	32 441	34 012	36 052	37 675	93 %
Pardubický kraj	28 871	31 059	32 554	34 498	35 952	89 %
Vysočina kraj	29 435	31 698	33 111	35 372	36 948	92 %
Jihomoravský kraj	30 874	33 549	35 401	37 525	39 517	98 %
Olomoucký kraj	28 798	31 064	32 825	34 887	36 411	90 %
Zlínský kraj	28 577	30 659	31 767	34 374	36 326	90 %
Moravskoslezský kraj	29 007	30 970	32 538	34 783	36 607	91 %

Zdroj: ČSÚ; pracovníštní metoda (podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců).

1) předběžný údaj

Průměrné mzdy se liší podle jednotlivých zaměstnaneckých skupin. Nad celokrajským průměrem se dlouhodobě drží mzdy zákonodárců a řídicích pracovníků a specialistů, nejnižší průměrné mzdy náleží pracovníkům ve službách a prodeji a pomocným a nekvalifikovaným pracovníkům. Průměrné mzdy všech zaměstnaneckých skupin s výjimkou pomocných a nekvalifikovaných pracovníků jsou nižší než celorepublikový průměr. Nejvyšší rozdíl v průměrné mzdě v Olomouckém kraji a ČR je patrný u nejlépe placených profesí - zákonodárců a řídicích pracovníků a specialistů.

Tab. 10 Průměrné hrubé měsíční mzdy v Olomouckém kraji podle klasifikace zaměstnání (v Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2022 rel. (ČR = 100 %)
Zákonodárci a řídící pracovníci	58 991	65 938	71 076	74 527	79 776	84 %
Specialisté	41 119	45 612	48 723	52 337	54 467	87 %
Techničtí a odborní pracovníci	32 207	35 954	37 703	40 082	42 233	91 %
Úředníci	25 350	28 229	29 107	30 415	32 878	94 %
Pracovníci ve službách a prodeji	21 523	24 241	26 898	28 587	29 502	96 %
Řemeslníci a opraváři	27 776	30 824	31 088	33 297	35 887	98 %
Obsluha strojů a zařízení, montéři	26 495	27 448	29 364	30 548	32 691	94 %
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	19 234	20 707	23 147	24 004	25 525	101 %

Zdroj: ČSÚ; za skupiny Zaměstnanci v ozbrojených silách a Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství nejsou data o mzdách dostupná.

1) předběžný údaj

1.2.3 Ekonomické subjekty

V roce 2021 bylo v Olomouckém kraji registrováno celkem 147,2 tis. ekonomických subjektů. Aktivní byla ale pouze polovina z nich (75,2 tis.). Podnikatelé bez zaměstnanců tvoří zhruba dvě třetiny aktivních subjektů, subjekty s 1-5 zaměstnanci se na celkovém počtu aktivních ekonomických subjektů podílí 13 % (9,4 tis.). Malých podniků (do 50 zaměstnanců) působí v Olomouckém kraji 61,4 tis., středně velkých podniků (50-249 zaměstnanců) je zde 599 a velkých podniků (250 a více zaměstnanců) celkem 101. Celkový počet aktivních ekonomických subjektů se v Olomouckém kraji v posledních letech každoročně zvyšoval. Přesto v přepočtu na 1 000 obyv. byl podle MPO počet vydaných živnostenských oprávnění k 31. 12. 2022 v Olomouckém kraji třetí nejnižší mezi kraji v ČR a zaostává za celorepublikovým průměrem (332 živnostenských oprávnění na 1 000 obyvatel v kraji vs. průměr ČR 387).

Tab. 11 Registrované subjekty a subjekty se zjištěnou aktivitou v Olomouckém kraji

	2017	2018	2019	2020	2021	Rel. (2021)
Registrované subjekty celkem	142 182	143 972	143 478	145 374	147 212	-
Subjekty se zjištěnou aktivitou	70 693	72 121	73 166	74 273	75 233	100 %
z toho podle počtu zaměstnanců						
Bez zaměstnanců	43 066	44 865	45 967	47 212	48 147	64 %
1-5	10 533	9 879	9 921	9 549	9 400	13 %

6-24	3 151	3 234	3 208	3 158	3 178	4 %
25-49	656	668	648	638	671	1 %
50-249	562	579	612	608	599	1 %
250-999	89	94	89	84	87	0 %
1 000 a více	14	14	13	13	14	0 %
Neuvedeno	12 622	12 788	12 881	13 011	13 137	18 %

Zdroj: ČSU

Nejvíce ekonomických subjektů v Olomouckém kraji působí v průmyslových odvětvích (11,5 tis., 15 %). V podobné míře je zastoupen velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (10,6 tis., 14 %), profesní, vědecké a technické činnosti (10,3 tis., 14 %) a stavebnictví (10,1 tis., 13 %).

Tab. 12 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou v Olomouckém kraji podle převažující činnosti CZ-NACE

	2017	2018	2019	2020	2021	Rel. (2021)
Subjekty celkem	70 693	72 121	73 339	74 273	75 233	100 %
z toho sekce klasifikace CZ-NACE						
Zemědělství, lesnictví, rybářství	4 797	4 942	5 131	5 202	5 217	7 %
Průmysl celkem	10 741	11 000	11 216	11 353	11 458	15 %
Stavebnictví	9 401	9 609	9 760	9 904	10 061	13 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	12 017	12 127	11 246	10 542	10 595	14 %
Doprava a skladování	2 118	2 165	2 235	2 319	2 459	3 %
Ubytování, stravování a pohostinství	4 022	3 936	4 023	4 067	3 970	5 %
Informační a komunikační činnosti	1 088	1 255	1 300	1 323	1 401	2 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	596	574	480	483	497	1 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	2 086	2 144	2 272	2 467	2 584	3 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	9 420	9 779	9 947	10 059	10 262	14 %
Administrativní a podpůrné činnosti	1 176	1 259	1 438	1 596	1 706	2 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	696	725	740	708	713	1 %
Vzdělávání	1 609	1 643	1 717	1 798	1 833	2 %
Zdravotní a sociální péče	1 754	1 766	1 799	1 797	1 789	2 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 780	1 873	1 978	2 012	2 084	3 %
Ostatní činnosti	5 329	5 725	6 035	6 157	6 367*	8 %*
Nezjištěno	2 063	1 599	2 022	2 486	2 237 *	3 %*

Zdroj: ČSU, RES 2021; *odhad

2. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ

Následující kapitola obsahuje průřezová opatření, jejichž cílem je rozvíjet vzdělávací systém, který umožní dětem, žákům a studentům získat znalosti, dovednosti a postoje, které jsou využitelné v osobním, občanském i profesním životě. Vzhledem k rychle se měnícímu světu je nutné tomuto vývoji přizpůsobit obsah, metody a formy vzdělávání a zároveň vytvořit ve vzdělávacích institucích prostředí, které bude pro všechny bezpečné, spravedlivé, podnětné a dostatečně náročné.

2.1. Digitální vzdělávání a umělá inteligence

V proměně hospodářství a společnosti ovlivněné rozvojem digitálních technologií hraje vzdělávání klíčovou roli. Významným faktorem vzdělávacího procesu je vztah žáků i učitelů k digitálním technologiím. Cílem je, aby žáci uměli používat digitální dovednosti zodpovědně, samostatně a vhodným způsobem nejen v rámci zábavy, ale i v kontextu vzdělávání a práce. Učitel je v tomto procesu tím, který ukáže žákům silné i slabé stránky využívání digitálních technologií, rizika s nimi spojená, a naučí je využívat tyto technologie k získávání relevantních informací. K tomu je potřeba dosáhnout dostatečné úrovně digitálních kompetencí. Nedílnou součástí digitálního vzdělávání je i prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti.

Dalším trendem ve vzdělávání je využití umělé inteligence, která má potenciál pomáhat pedagogům s individualizací výuky, přípravou materiálů, vyhodnocováním testů a celou řadou dalších úkolů. Na stranu druhou je třeba přistupovat k umělé inteligenci obezřetně a důsledně vyhodnocovat její dopady na společnost. Cílem vzdělávání v oblasti umělé inteligence by měla být znalost technologie jako takové, dále znalost jejího efektivního využívání a rovněž je nutno se zaměřit na občanský a společenský postoj k umělé inteligenci, aby společnost byla v tomto ohledu silná a nebylo možné ji zmanipulovat. Z toho vyplývá, že problematiku umělé inteligence nelze učit například bez souvislosti s mediální gramotností, výchovou k občanství a dalšími aspekty lidského života.

V rámci rozvoje digitálního vzdělávání budou realizována následující opatření:

- Podpora budování a vybavování (hardwarové, softwarové) výukových prostor pro moderní, mobilně orientovaný rozvoj digitálních kompetencí.
- Podpora konektivity škol.
- Podpora vybavování žáků a učitelů škol vhodnou výpočetní technikou.
- Podpora činnosti Krajského centra digitální gramotnosti a umělé inteligence.
- Podpora zvyšování digitálních kompetencí učitelů souvisejících s podporou rozvoje informatického myšlení žáků a studentů v rámci dalšího vzdělávání a specializovaných kurzů.
- Podpora zvyšování povědomí žáků a učitelů o kybernetické bezpečnosti, včetně hmotné a metodické podpory správců školních sítí, koordinátorů ICT a školních metodiků prevence v oblasti provozu a ochrany informačních systémů.

- Zvyšování motivace žáků a studentů k rozvoji klíčových kompetencí, včetně digitálních, v rámci formálního i neformálního vzdělávání.
- Podpora aktivit směřujících k vyšší provázanosti mezi vzdělávacím systémem a současnými a budoucími potřebami zaměstnavatelů v oblasti digitalizace a využití moderních digitálních technologií.
- Podpora začleňování umělé inteligence do výuky při zachování kritického přístupu k této technologii.

2.2. Rozvoj podnikavosti a kreativity

Mezi další kompetence, jejichž rozvoj je nezbytný pro úspěch v dynamicky se měnícím světě, patří kompetence k podnikavosti. Tou se rozumí schopnost využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Jejich podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní, společenskou nebo komerční hodnotu.

Výchova k podnikavosti jsou všechny výukové metody směřující k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností. Je proto důležité, aby učitel měl relevantní kompetence pro takovou výchovu k podnikavosti, jejichž rozvoje lze dosáhnout např. dalším vzděláváním věnovaným podnikavosti či zapojením učitele do praxe např. formou stáže ve firmě.

Rozvoj podnikavosti lze uvádět do života školy různými způsoby. Pedagogové mohou využívat různé formy výuky (např. skupinovou práci), případových studií a hraní rolí, dále pak lze k rozvoji podnikavosti přispět jinou metodou výuky jako např. prostřednictvím projektového vyučování, projektových dnů. Žáci mohou rozvíjet podnikavost i při školních akcích pro veřejnost, na jejichž organizaci se podílejí. Další skupinou aktivit, jak rozvíjet kompetence k podnikavosti jsou ucelené vzdělávací programy – fiktivní firmy, Junior Achievement, Maker kultura apod., dále i výuka a rozvoj s využitím her a gamifikace. Další z cest je pak realizace školního projektu, resp. školní firmy. Dále jsou relevantní aktivity z oblasti světa práce a ekonomické vzdělávání (např. besedy s úspěšnými podnikateli a manažery, stáže ve firmách, seznamování žáků s podnikáním). Významnou součástí podpory k podnikavosti je také praktická zkušenost s podnikáním např. prostřednictvím spolupráce s partnery a odborníky z praxe.

V rámci rozvoje podnikavosti budou realizována následující opatření:

- Motivace pedagogických pracovníků k využívání nejnovějších poznatků z oblasti podnikavosti ve výuce všech předmětů.
- Podpora činnosti Krajského centra podpory podnikavosti.
- Rozvoj spolupráce škol s podnikateli, zaměstnavateli a sociálními partnery.
- Podpora zapojení žáků a studentů do činností a aktivit podporujících rozvoj kompetencí k podnikavosti, a to jak ve formálním, tak neformálním vzdělávání.

Mezi klíčové dovednosti pro trh práce patří také kreativita a je proto žádoucí, aby se stala součástí modernizovaného vzdělávacího systému. Kreativní vzdělávání lze definovat jako mezioborový přístup k procesu učení se. Je založené na symbióze znalostí, dovedností, hodnot a osobních zkušeností. Prostřednictvím umění vytváří podmínky pro větší autonomii žáků. Umožňuje komplexní zapojení jednotlivce do vzdělávacího procesu po kognitivní, emocionální, sociální, etické a fyzické stránce. Zapojením umění do procesu učení lze vytvořit bezpečné, nekompetitivní a podnětné prostředí, které podporuje radost z učení a poznávání, nastavení rovných příležitostí a wellbeing každého žáka.

Základní podmínkou pro implementaci kreativního vzdělávání je podpora zvyšování kompetencí pedagogů škol v oblasti rozvoje kreativity, což bude mít za cíl Krajské centrum kreativního vzdělávání.

Dále bude v Olomouckém kraji ve spolupráci se statutárním městem Olomouc a jeho příspěvkovou organizací Moravským divadlem Olomouc vytvořeno kulturně edukační centrum v areálu Střední školy polygrafické v Olomouci. Realizací projektu dojde k významné podpoře subjektů kulturního a kreativního odvětví na území Olomouce a k posílení významné mezisektorové spolupráce, která povede k rozvoji inovačního potenciálu kulturního, vzdělanostního a kreativního sektoru a k zefektivnění udržitelnosti kulturní, edukační a kreativní infrastruktury.

V rámci rozvoje kreativního vzdělávání budou realizována následující opatření:

- Podpora zvyšování kompetencí pedagogů škol v oblasti rozvoje kreativity
- Podpora činnosti Krajského centra kreativního vzdělávání.
- Podpora vzniku a činnosti kulturně edukačního centra.

2.3. Vzdělávání pro udržitelnost

Jedním z průřezových témat, které rezonuje na globální, evropské i naší národní úrovni, je podpora a rozvoj vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Udržitelný rozvoj v sobě obsahuje celou řadu témat od environmentálních a klimatických přes problematiku globálního a rozvojového vzdělávání, rozvoje občanských kompetencí, kritického myšlení včetně posilování mediální gramotnosti, tedy získávání kompetencí pro hodnocení zdrojů a informací.

Cíle vzdělávání pro udržitelný rozvoj lze naplňovat propojováním souvislostí různých předmětů lidské činnosti, respektive vyučovacích předmětů (tzv. interdisciplinární přístup) a podporou kompetencí k udržitelnému jednání. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj je zaměřeno na dlouhodobé důsledky lidských rozhodnutí (ohled na budoucí generace), klade na člověka morální zodpovědnost.

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje v této oblasti je Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje schválená v roce 2021. Koncepce stanovuje nejen základní potřeby z oblasti vzdělávání pro udržitelnost v kraji, ale také určuje konkrétní opatření, která povedou k jejich naplnění, a stanovuje konkrétní aktivity.

Olomoucký kraj nicméně nevnímá udržitelnost jen jako téma vyučování, ale také ji prakticky aplikuje v rámci tzv. celoškolského přístupu k udržitelnosti. Tento přístup spočívá v realizaci opatření, aby prostředí a provoz škol byly v souladu s tím, co se v samotných školách učí. Proto Olomoucký kraj velmi intenzivně podporuje dekarbonizaci škol a dalších vzdělávacích zařízení a využívá všechny dostupné dotační programy ke zvyšování energeticky šetrné vzdělávací infrastruktury.

V rámci vzdělávání pro udržitelnost budou realizována následující opatření:

- Podpora realizace aktivit vycházejících z Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje.
- Podpora škol, školských zařízení a dalších vzdělávacích organizací v implementaci vzdělávání pro udržitelnost a podpora vzájemné spolupráce těchto subjektů a sdílení dobré praxe.
- Dekarbonizace škol a školských zařízení a zvyšování energetické efektivity vzdělávací infrastruktury.

2.4. Well-being, klima školy a podpora pohybových aktivit z hlediska rovných příležitostí

Well-being lze jednoduše chápat jako duševní a fyzické zdraví a pocit celkové pohody. Je proto ve škole podstatný jednak pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků v učení, ale také je možností uvědomit si a projevit vlastní osobnost (sebeurčení) včetně aktivní participace na dění ve škole (možnost spolurozhodovat o záležitostech, které se žáka dotýkají). Zároveň je podstatný i pro pedagogický sbor též jako prevence proti syndromu vyhoření. Problémy s duševním zdravím se výrazně zhoršily zejména s návratem žáků do školy po skončení pandemie Covid-19 a např. současná nejistota i válka na Ukrajině mají dále na well-being obecně neblahý vliv. Úkolem well-beingu je tedy vytvořit takové prostředí, ve kterém se budou cítit dobře všichni, kteří školu navštěvují – pedagogové včetně ředitele, nepedagogové, žáci i rodiče.

Jedním ze zásadních aspektů ovlivňujících well-being je klima školy, které lze definovat jako projev celého školního prostředí (kulturní, sociální, personální a ekologické oblasti) ve vnímání, prožívání a hodnocení žáků, učitelů, rodičů a dalších aktérů školního života. Školní klima má mimo jiné vliv na sociální chování žáků, ale také na jejich motivaci k výkonu, na průběh učení i na učební výsledky. Jeho zkvalitňování je dlouhodobý a náročný proces a kvalitní klima školy je jedním z klíčových znaků dobré, efektivní školy. Klíčovou osobností v této oblasti je ředitel školy, jelikož ovlivňuje a spoluutváří pravidla v dílčích oblastech tvořících celkové klima školy, ať už se jedná o oblast vztahů mezi dospělými a dětmi ve škole, klima v učitelském sboru, klima vztahů mezi školou a rodiči i vztahů k veřejnosti. Nezbytnou strategií, která pomáhá ke zlepšení klimatu školy, je stanovení jasné vize založené na systému hodnot, které jsou sdíleny všemi aktéry školního vzdělávání. Nutné je také zajistit otevřenou, bezpečnou komunikaci ve škole.

Dalším faktorem ovlivňujícím celkový well-being a duševní zdraví dětí a žáků je také úroveň jejich fyzické kondice, pohybových dovedností a zdravého stravování. V rámci

vzdělávacího procesu je tedy potřeba reflektovat také rovinu podpory pohybových aktivit dětí a žáků ve školách, a to nejen v hodinách tělesné výchovy, ale také během různých činností během dne tráveného ve škole. Olomoucký kraj proto bude podporovat rozvoj oblasti pohybové gramotnosti. Klíčově se přitom zaměří na žáky, kteří mají z různých důvodů snížený či limitovaný přístup k pohybovým aktivitám nebo jsou ohroženi vyloučením ze systému rozvoje pohybové gramotnosti ve školách a školských zařízeních.

V rámci podpory well-beingu budou realizována následující opatření:

- Podpora aktivit s důrazem na well-being a duševní zdraví, a to jak dětí, žáků, studentů, tak i učitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání.
- Sledování klimatu školy v rámci hodnocení ředitelů.
- Podpora již dříve nastaveného celokrajského systému Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (RC APA) a jeho spolupráce s FTK UP Olomouc a s PPP a SPC Olomouckého kraje.
- Podpora a rozvoj sítě Center pohybové gramotnosti v inkluzivním vzdělávání na jednotlivých školách a při střediscích volného času.
- Podpora realizace praktických workshopů zaměřených na rozvoj pohybové gramotnosti pro všechny.

3. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI

3.1. Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání představuje důležitou součást českého vzdělávacího systému. Hraje významnou roli v celkovém procesu socializace dítěte a je to předpoklad jeho všestranné přípravy na školu. Kvalitní předškolní vzdělání má nezpochybnitelný vliv na úspěšnost dítěte (žáka) na vyšších stupních vzdělání. Tento efekt je ještě výraznější u dětí z méně podnětného sociokulturního prostředí. Účast na předškolním vzdělávání po dobu dvou až tří let podle mnoha studií snižuje riziko předčasného odchodu ze vzdělávání mnohem výrazněji než pouhý jeden rok.

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti od dvou let, od počátku roku, v němž dítě dosáhne pátého roku věku, je pak povinné. Nárok přednostního přijetí mají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně tří let.

Ve školním roce 2022/2023 bylo v Olomouckém kraji zařazeno v rejstříku škol a školských zařízení celkem 376 běžných mateřských škol (MŠ). Uvedený počet zahrnuje 170 mateřských škol, které jsou samostatnými příspěvkovými organizacemi, jejichž zřizovatelem je obec, a 179 mateřských škol, jejichž činnost vykonává jiná právnická osoba (základní škola a mateřská škola) zřizovaná obcí. V celkovém součtu je dále zahrnuto 21 soukromých mateřských škol, 5 mateřských škol církevních a 1 mateřská škola, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace zřizovaná krajem. Kromě běžných mateřských škol se jedná o MŠ s alternativními formami vzdělávání, jako jsou program Montessori, lesní mateřské školy, školy se zaměřením na výuku cizího jazyka, firemní mateřské školy či škola s waldorfskou vzdělávací koncepcí, dále

mateřské školy s upravenými vzdělávacími programy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Olomoucký kraj má zatím dostatečné kapacity a jeden z nejvyšších podílů dětí ve věku 3-5 let, které se účastní předškolního vzdělávání. I z hlediska demografické predikce by kapacity pro následující období v rámci Olomouckého kraje měly být dostačující, přesto bude kapacita nadále sledována a upravována podle zájmu a potřeb obyvatel (na kapacitu v budoucnu má vliv zájem rodičů na umístění 2letých dětí), a to zejména ve městě Olomouci.

V porovnání s ostatními kraji je problémem nižší míra kvalifikovanosti učitelů v mateřských školách, a to zejména v okresech Šumperk a Jeseník. Co se týče využívání nových metod ve vzdělávání předškolních dětí v různých oblastech výuky, v Olomouckém kraji si nové metody vybírá menší podíl MŠ. Nejméně využívány jsou oblasti čtenářské pregramotnosti, ICT, matematické pregramotnosti a polytechnického vzdělání. O něco více naopak oblasti osobnostně sociálního rozvoje a cizích jazyků.

Prioritou Olomouckého kraje bude podpora zvyšování kvality přípravy budoucích učitelů a učitelek mateřských škol na SŠ a VOŠ prostřednictvím propojování teoretické a praktické výuky, podpory vzniku a rozvoje centra pedagogických praxí, podpory vytváření prostředí pro realizaci žákovských praxí oborů připravujících učitele mateřských škol, podpory výměny zkušeností učitelů SŠ a provázejících učitelů v MŠ podílejících se na praxi žáků, zavedením a prací s portfoliem praxe, metodickou podporou provázejících učitelů podílejících se na praxi žáků, včetně tvorby/inovace a pilotního ověření vstupního a průběžného vzdělávání pro provázející učitele.

Zásadním tématem celé České republiky je redukce počtu odkladů povinné školní docházky, která v ČR dosahuje přes 20 %. Cílem bude výrazně snížit počet odkladů povinné školní docházky. Důležitou roli budou hrát mateřské školy, a to při včasné identifikaci problému dítěte v připravenosti na základní vzdělávání a realizaci včasné intervence, dalším klíčovým aspektem v rámci opatření bude sjednocení diagnostiky školní zralosti ve školských poradenských zařízeních.

Opatření DZ OK:

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Redukce odkladů povinné školní docházky.	Počet dětí s odkladem povinné školní docházky.	Průběžně. Zákonní zástupci, mateřské školy, ŠPZ.	Státní rozpočet.
Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Počet pedagogických pracovníků mateřských škol, kteří si prohlubují a zvyšují kvalifikaci.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

Zvyšování kvalifikovanosti učitelů v MŠ.	Počet kvalifikovaných učitelů v MŠ.	Průběžně. Učitelé, vysoké školy, mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Podpora aktivit rozvíjejících obor vzdělávání zaměřený na přípravu učitelů MŠ včetně zvyšování kvality pedagogických praxí.	Počet certifikovaných učitelů MŠ na pozici provázející učitel	Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola Přerov, MŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora odborné péče pro děti s lehčími vadami řeči v běžných třídách mateřských škol a s tím související podpora vzdělávání pedagogických pracovníků pro logopedickou prevenci.	Počet vyškolených pedagogických pracovníků pro logopedickou péči v mateřských školách.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Pokračovat v podpoře polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální), rozvoj digitálních kompetencí a znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti včetně tvořivosti.	Zvyšování počtu mateřských škol s vybaveností výpočetní technikou a připojením na internet.	Průběžně. Mateřské školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé, vlastní zdroje.
V mateřských školách, které jsou schopny vytvořit vhodné personální podmínky, podporovat seznamování dětí s cizím jazykem.	Počet mateřských škol seznamující děti s cizím jazykem.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
V odůvodněných případech i nadále podporovat vznik tříd s alternativní pedagogikou.	Počet tříd s alternativní pedagogikou a počet přípravných tříd základní školy.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
Podporovat vznik přípravných tříd základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do této třídy vyrovná jejich vývoj, a pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.	Počet přípravných tříd základní školy.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.

V odůvodněných případech podporovat vznik firemních mateřských škol, tříd za účelem sladování pracovního a rodinného života.	Počet firemních škol, tříd.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, ostatní zdroje.
--	-----------------------------	--	-------------------------------------

3.2. Základní vzdělávání

Ve školním roce 2022/2023 bylo v Olomouckém kraji zapsáno ve školském rejstříku celkem 276 základních škol (ZŠ). Ve 2 826 běžných třídách základních škol se v Olomouckém kraji vzdělávalo 55 202 žáků. Zřizovatelem základních škol byly obce, církve a soukromé osoby.

Významným cílem Strategie 2030+ je zaměřit změny v obsahu základního vzdělávání tak, aby žáci byli do života co nejlépe připraveni v oblasti sociální, technologické i environmentální. Prioritou bude zaměřit se více na získávání kompetencí žáků pro občanský, profesní i osobní život, a to cestou změny obsahu, způsobů i hodnocení vzdělávání.

Celosvětový prudký rozvoj nových technologií přináší řadu nových výzev i pro základní školství. Různými průzkumy a statistickými šetřeními bylo zjištěno, že základní školství za tímto rozvojem lehce zaostává a je nutno přistoupit ke změnám ve výuce a nasměrovat ho jako učení pro budoucnost. Již v předcházejícím období započala revize RVP ZV v oblasti informatiky a byla zahájena tzv. velká revize RVP ZV, která by měla přinést významné změny nejen ve způsobech a metodách výuky, ale také ve způsobech hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Pozornost tedy bude zaměřena na úspěšnou implementaci revidovaného RVP ZV do základních škol v Olomouckém kraji se zaměřením na kariérové poradenství, podporu gramotností, primární prevenci, rozvoj polytechnického vzdělávání, vzdělávání pro udržitelnost a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Důraz bude kladen na rozvoj potenciálu každého žáka. Pozitivním aspektem je, že Olomoucký kraj nemá výraznější problémy s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v základním vzdělávání, pouze okres Jeseník je mírně problematický.

Olomoucký kraj dlouhodobě podporuje hodnocení výsledků vzdělávání (osvojení si základních i oborových gramotností a klíčových kompetencí) v uzlových bodech a také jejich využití v rámci přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání. Systematické ověřování vzdělávacích výsledků žáků musí být nadále zajišťováno ze strany státu společně s mezinárodními zjišťování výsledků žáků typu PISA, PIRLS, TIMSS apod. Výstupy z těchto šetření poskytují velmi důležité informace jak pro školy, jejich ředitele, učitele, žáky i rodiče, tak pro stát a zřizovatele v rámci efektivního nastavování a řízení vzdělávacích politik.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Metodická podpora zvyšování kompetencí a dovedností pedagogických pracovníků.	Počet pedagogických pracovníků prohlubujících si kvalifikaci, zprávy ČŠI.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Zefektivnění používání digitálních technologií a aktivizačních metod ve výuce.	Zprávy ČŠI, výroční zprávy základních škol, podíl učitelů využívající digitální technologie ve výuce.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora kariérového poradenství.	Činnost Krajského centra kariérového poradenství.	Průběžně. ZŠ, KCKP.	Strukturální fondy EU.
Rozvoj gramotností žáků (matematická, čtenářská, digitální).	Zprávy ČŠI, výroční zprávy základních škol.	Průběžně. ZŠ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora polytechnického vzdělávání, zvyšování kompetencí k podnikavosti, iniciativy a kreativity.	Počet regionálních systémů podpory polytechnického vzdělávání ve vazbě na Centra kolegiální podpory při středních odborných školách.	Průběžně. ZŠ, SŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora vzdělávání pro udržitelnost.	Počet škol zapojených do aktivit v oblasti vzdělávání pro udržitelnost.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
Pokračující podpora propojení školního a mimoškolního vzdělávání formou kroužků ve školách.	Počet kroužků realizovaných ve školách.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, jiné zdroje.
S ohledem na změnu systému financování a přesunem finanční zátěže na zřizovatele v oblastech s nízkou naplněností škol podporovat vznik svazkových škol.	Počet svazkových škol.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
Podpora zapojení škol do místních akčních plánů.	Počet zapojených škol.	Průběžně.	Strukturální fondy EU.

		ZŠ, místní akční skupiny.	
--	--	---------------------------	--

3.3. Střední vzdělávání

Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

Rozlišujeme tři stupně středního vzdělání: střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání. Tento stupeň vzdělání neposkytuje výuční list ani maturitní certifikát. Střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem. Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolventi oborů ukončených závěrečnou zkouškou mají možnost pokračovat v nástavbovém studiu v denní, večerní nebo dálkové formě, a tím získat střední vzdělání s maturitní zkouškou. Případně mohou pokračovat ve zkráceném studiu pro získání středního vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Absolventi oborů ukončených maturitní zkouškou mají možnost přihlásit se ke studiu na vysokých školách, vyšších odborných školách, do jednoletých jazykových kurzů, případně ke zkrácenému studiu pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou v jiném oboru vzdělání.

Ve školním roce 2022/2023 poskytovalo střední vzdělání na území Olomouckého kraje celkem 90 středních škol různých zřizovatelů. Jedná se o běžné střední školy i školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Z tohoto počtu zřizoval kraj 67 škol, soukromé osoby 17 škol, církev 2 školy, obce 3 školy a MŠMT 1 školu. Dvě střední školy neposkytovaly v daném školním roce vzdělávání.

Z počtu 27 835 žáků středních škol Olomouckého kraje studovalo ve školním roce 2022/2023 29,42 % žáků na gymnáziích, 47,87 % žáků v maturitních oborech a 22,71 % žáků učebních oborech středních odborných škol (SOŠ) a středních odborných učilišť (SOU). Největší podíl studujících na gymnáziích na celkovém počtu žáků středních škol vykazuje okres Olomouc (34,70 %). Nejmenší podíl gymnazistů je v okrese Šumperk (19,69 %). Okres Jeseník (30,98 %), okres Prostějov (30,92 %)

a okres Přerov (26,24 %) se v podílu žáků studujících na gymnáziích blíží krajskému průměru.

V maturitních oborech SOŠ a SOU má největší zastoupení okres Přerov (55,09 %). Nejméně studujících je v okrese Jeseník (29,84 %). V učebních oborech SOŠ a SOU studuje nejvíce žáků v okrese Jeseník (39,18 %) a nejméně v okrese Přerov (18,67 %).

3.3.1. Zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a zvýšení kvality odborného vzdělávání

Hlavním cílem pro následující období v oblasti středního vzdělávání bude zajištění uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce a posílení schopnosti přizpůsobit se jeho měnícím se potřebám. Absolvent vstupující na trh práce by totiž měl být schopen pružně reagovat na nové trendy, adaptovat se na nové podmínky a být připraven dále se rozvíjet a vzdělávat. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj, na rychlé změny v pracovním prostředí a rostoucí konkurenci je nezbytné se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. V souvislosti s rychlým rozvojem technologií, automatizací, digitalizací a robotizací roste také význam digitálních, environmentálních, polytechnických, jazykových, komunikačních a finančních kompetencí. I ve středním odborném vzdělávání se tak odráží potřeba zaměřit se také na posilování prvků všeobecného vzdělávání s důrazem na rozvoj těchto kompetencí a gramotností (čtenářská, matematická).

Ze strany MŠMT bude provedena inovace obsahu RVP a Olomoucký kraj bude podporovat implementaci takto revidovaných RVP v praxi. V rámci realizace opatření dojde k posílení všeobecně vzdělávací složky a základních gramotností napříč obory vzdělání s odborným zaměřením v souladu s odborným zaměřením jednotlivých oborů vzdělání. Dále dojde k vymezení společných odborných základů, které zajistí žákům širokou základnu odborných kompetencí, a tak jim umožní dále se specializovat ve svém odborném zaměření podle možností konkrétní školy, potřeb regionálního trhu práce a svých zájmů. Smyslem je především podpořit rozvoj kompetencí potřebných pro další studium, celoživotní učení, lepší uplatnění v praxi a osobním životě. Zachováno však musí zůstat odborné zaměření oborů a profilace ve vyšších ročnících.

Olomoucký kraj podporuje také optimalizace počtu oborů vzdělání středních škol a komplementární obory, které umožňují získat současně střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Prioritou kraje zůstává pokračování činnosti Krajského centra prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, které vzniklo v rámci projektu Implementace krajského akčního plánu Olomouckého kraje. Předčasné odchody mladistvých ze vzdělávání bez dosažení dostatečné kvalifikace nesou rizika spojená s budoucí neúspěšností na trhu práce. U osob, které se místo do pracovního procesu zařadí mezi příjemce sociálních dávek, se zvyšuje riziko hrozby následné sociální exkluze a současně se zvyšuje tlak na potřebu navyšování sociálních výdajů státu. Problematika předčasných odchodů ze vzdělávání není v různých regionech kraje vnímána jako stejně aktuální. Proto se činnost Krajského centra prevence předčasných odchodů ze vzdělávání bude nadále

zaměřovat na komplexní preventivní a intervenční aktivity primárně v regionech kraje hospodářsky a sociálně ohrožených.

Krajské centrum prevence předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřuje na komplexní preventivní a intervenční aktivity, které budou zaměřeny na žáka, jeho rodinu a školu.

Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji

Pro Olomoucký kraj je stěžejní soulad nabídky vzdělávacích oborů středních škol s poptávkou trhu práce. Z toho důvodu kraj dlouhodobě věnuje velkou pozornost podpoře technického a odborného školství, přičemž významným nástrojem jsou stipendia poskytovaná žákům vybraných učňovských oborů vzdělání a technických oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou.

Cílem Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji je finanční podpora žáků středních škol se sídlem na území Olomouckého kraje bez ohledu na jejich zřizovatele ve vybraných oborech vzdělání s cílem:

- zvýšit zájem žáků o studium vybraných, dlouhodobě perspektivních učebních oborů s vysokou uplatnitelností na trhu práce;
- podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení počtu žáků v technických oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou perspektivních na trhu práce;
- motivovat žáky k lepším výsledkům v oblasti chování i vzdělávání;
- podporovat trh práce zajištěním dostatku kvalifikované pracovní síly v uvedených oborech.

Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji navazuje na systém stipendií Olomouckého kraje, kdy žáci učňovských oborů vzdělání jsou podporováni od školního roku 2010/11. Žáci technických oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou jsou podporováni od školního roku 2014/15. Od školního roku 2023/2024 je podporováno již 48 oborů vzdělání, z toho 30 učebních a 18 maturitních. Nabídka podporovaných oborů je pravidelně upravována na základě žádostí škol a potřeb trhu práce.

Další formou podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji byla realizace aktivit projektů na implementaci krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání a toto téma bude akcentováno i v rámci projektu Implementace Dlouhodobého záměru, kde bude nadále systematicky podporována činnost krajských metodických kabinetů odborného zaměření již dříve zřízených při vybraných středních odborných školách.

Duální vzdělávání

Jedním z významných nástrojů lepšího provázání vzdělávacího systému s trhem práce a sladění poptávky ze strany firem s nabídkou absolventů je duální vzdělávání. Od roku 2017 byl realizován pilotní projekt zavedení prvků duálního vzdělávání v Moravskoslezském kraji. V uplynulých dvou letech se pilotní projekty rozšířily do

dalších třech krajů – Zlínského, Středočeského a Ústeckého v rámci projektu Kompetence 4.0.

Jádrem návrhu je vytvoření dobrovolné duální větve odborného vzdělávání, v níž by odpovědnost za část toho, co se má žák naučit, přecházela přímo na firmu, která by poskytovala praktickou výuku v souladu se vzdělávacím programem žáka. Smlouvu o účasti v duálním vzdělávání by uzavírala přímo firma a rodič (v případě nezletilých žáků).

Po úspěchu pilotních projektů by mělo dojít k legislativnímu ukotvení „duálních principů“ ve vzdělávání. Olomoucký kraj tuto snahu podporuje a aktivně bude prosazovat uplatnění v praxi.

Sektorové dohody a memoranda o spolupráci

Dalším formou spolupráce se sociálními partnery jsou sektorové dohody, jejichž cílem je ovlivnění rozvoje lidských zdrojů v ČR či určitém regionu prostřednictvím koordinovaných aktivit všech relevantních aktérů. První sektorovou dohodou v Olomouckém kraji byla Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti elektrotechniky, která byla uzavřena v roce 2015. V roce 2018 pak byla uzavřena Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti textilního, oděvního, kožedělného a obuvnického průmyslu.

Olomoucký kraj v roce 2018 rovněž uzavřel Memorandum o spolupráci na podporu technického vzdělávání v Olomouckém kraji se Sdružením automobilového průmyslu.

Olomoucký kraj v roce 2021 dále uzavřel memorandum o partnerství a spolupráci s Centrem uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje za účelem podporovat aktivity spočívající ve vzájemném partnerství a spolupráci při realizaci a udržitelnosti aktivit projektu KAP a zlepšování kvality vzdělávání v regionu.

Cílem výše uvedených dohod je úzká spolupráce relevantních aktérů za účelem zajištění absolventů středních škol v souladu s požadavky trhu práce v Olomouckém kraji.

3.3.2. Podpora Jesenicka jako specifické části regionu

Jesenicko patří v rámci Olomouckého kraje mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území. Jedná se o odlehlou oblast s horší dopravní obslužností potýkající se s odlivem obyvatelstva. Z toho důvodu věnuje Olomoucký kraj této oblasti zvláštní pozornost, což platí i pro oblast vzdělávání.

Od školního roku 2020/2021 zavedl Olomoucký kraj ve spolupráci se Sdružením měst a obcí Jesenicka a městem Jeseník nový stipendijní program pro žáky středních škol na Jesenicku (dále jen Jesenické stipendium). Stipendium ve formě jednorázového finančního příspěvku je určeno žákům prvních ročníků maturitních i učebních oborů vzdělání středních škol na Jesenicku, vyjma žáků oborů vzdělání Gymnázium a Gymnázium se sportovní přípravou. Hlavním cílem stipendia je podpořit zvýšení počtu

žáků ve středních školách na Jesenicku a zvýšit motivaci žáků ke vzdělávání v tomto regionu, a i tímto způsobem bojovat proti odchodu dětí, žáků a studentů z oblasti Jesenicka. Dopad zavedení Jesenického stipendia je pravidelně vyhodnocován.

Současně s Jesenickým stipendiem je pravidelně zatraktivňována vzdělávací nabídka škol na Jesenicku, aby i tímto způsobem byly zmírněny odchody žáků 9. tříd z oblasti. Zapisovány do struktury oborů v této oblasti mohou být i obory, které nabízejí jiné školy v rámci kraje, a vzhledem k obecně vyšší nezaměstnanosti v okrese Jeseník mohou být do struktury oborů v této oblasti zapsány i obory, které vykazují míru nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Optimalizace nabídky vzdělávacích oborů středních škol v souladu s demografickým vývojem a poptávkou na trhu práce.	Struktura oborů středních škol.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Státní rozpočet.
Zlepšení vybavenosti a podmínky pro studium (budování odborných učeben, sportovišť, prostorů pro projektovou výuku a mimoškolní činnost).	Počet investičních a neinvestičních projektů.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
Podpora zapojení do projektových aktivit včetně programu Erasmus+	Počet realizovaných projektů.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Podpora spolupráce základních a středních škol při popularizaci technických, přírodovědných a řemeslných oborů.	Počet spolupracujících škol.	Průběžně. SŠ, ZŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora spolupráce se zaměstnavateli včetně implementace prvků duálního vzdělávání.	Počet škol spolupracujících se zaměstnavateli, počet uzavřených partnerských smluv.	Průběžně. SŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, jiné zdroje.
Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel formou stipendií.	Počet podporovaných oborů, počet zapojených subjektů.	Průběžně. SŠ, Olomoucký kraj, zaměstnavatelé.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.

Podpora rozvoje digitálních kompetencí včetně znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti, podpora environmentálních, polytechnických, jazykových a finančních kompetencí.	Počet realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti, zprávy ČŠI.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
Podpora podnikavosti, kreativity k rozvoji vlastního potenciálu žáků a směřování k odpovědnému podnikání.	Počet realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti, zprávy ČŠI.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
Podpora nadání.	Počet realizovaných projektů/akcí zaměřených na podporu nadání.	Průběžně. Střední školy.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, jiné zdroje.
Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Počet PP zapojených do DVPP, zprávy ČŠI, výroční zprávy škol.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
Podpora zapojení škol do aktivit projektu IDZ.	Počet škol.	Průběžně. Střední školy, partneři projektu.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
Podpora mezinárodní spolupráce středních škol.	Počet škol realizujících mezinárodní aktivity/projekty.	Průběžně. Střední školy, Olomoucký kraj, Dům zahraniční spolupráce.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
Podpora činnosti krajského centra předčasných odchodů ze vzdělávání.	Činnost krajského centra předčasných odchodů ze vzdělávání.	Průběžně. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
Podpora činnosti krajských metodických kabinetů odborného zaměření.	Počet metodických kabinetů.	Průběžně. Střední školy, CUOK.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

3.4. Konzervatoř

Jedná se o samostatný druh školy, který je na pomezí sekundárního a terciárního vzdělávání. Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Vzdělávání v konzervatoři vytváří dále předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, pokračování ve vzdělávání a pro výkon pracovní činnosti.

Na konzervatoři lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to nejdříve po 4 letech v denní formě vzdělávání v šestiletém vzdělávacím programu nebo po 8 letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu, nebo vyššího odborného vzdělávání, kdy absolvent získá oprávnění používat za jménem titul „DiS.“ (diplomovaný specialista), a to úspěšným ukončením šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu.

V Olomouckém kraji působí od roku 2008 Konzervatoř Evangelické akademie, která byla do krajského města přemístěna z Kroměříže. Olomouc tak získala instituci, která se výrazně podílí na kulturním dění v Olomouckém kraji.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
a) Podpořit realizaci vzdělávacích programů v konzervatoři.	Počet vzdělávacích programů realizovaných na konzervatoři.	Průběžně. Konzervatoř.	Státní rozpočet.

3.5. Terciární vzdělávání

Terciární sektor vzdělávání se člení na vzdělávání vyšší odborné a vysokoškolské. Vyšší odborné vzdělávání organizují prakticky zaměřené vyšší odborné školy a také konzervatoře, vysokoškolské vzdělávání poskytují tradičně vysoké školy.

3.5.1. Vyšší odborné školy

Vyšší odborné vzdělávání prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. V průběhu studia je věnován větší podíl odborné a praktické přípravě. Studium se ukončuje absolutoriem, absolvent získá vyšší odborné vzdělání a je oprávněn používat za jménem titul „DiS.“ (diplomovaný specialista).

Vyšší odborné školy jsou zařazeny do českého vzdělávacího systému od roku 1995, náročností absolvování odpovídají mezistupni střední a vysoké školy a jejich postavení v rámci vzdělávacího systému je dlouhodobě nedořešené.

V Olomouckém kraji je v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 9 VOŠ, z toho 5 zřizovaných krajem, 3 soukromou osobou a 1 církví. Nabízejí vzdělání ekonomické, zdravotnické, technické, v oblasti cestovního ruchu a vzdělání v oblasti sociální a

charitní činnosti. VOŠ nebyla zřízena v okrese Jeseník. Všechny krajské VOŠ byly zřízeny při SOŠ, na něž oborově navazují. VOŠ zřizované soukromým subjektem a církví působí jako samostatný subjekt. Od 1. 9. 2021 působí v Olomouckém kraji (v okrese Přerov) výukové pracoviště AGEL Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické s.r.o., zřizováno soukromou osobou a vedeno v rejstříku škol a školských zařízení Moravskoslezského kraje.

Stěžejními prioritami v oblasti vyššího odborného vzdělávání bude soulad vzdělávací nabídky vyšších odborných škol a potřeb trhu práce a s tím související uplatnitelnost absolventů VOŠ. K tomu přispěje i záměr zavést nové pojetí konání absolutoria formou komplexní absolventské práce s obhajobou, který Olomoucký kraj podporuje.

S ohledem na narůstající počet absolventů středních škol, ale také na vzrůstající počet studijních programů s profesním profilem bakalářských studijních programů bude pro vyšší odborné školy nadcházející období složité ve smyslu méně předvídatelného zájmu o studium. Současně je potřebné se zaměřit i na analýzu možnosti zavedení kvalifikací na úrovni EQF 5 v podobě kratších vzdělávacích programů. Uvedené aktivity jsou v souladu s výroční zprávou ČŠI, ve které je mezi doporučeními na úrovni systému uvedeno:

- Účelně a systémově koordinovat studium oborů vzdělání na vyšších odborných školách a na vysokých školách v bakalářském stupni a jejich prostupnost včetně (v návaznosti na trh práce) akreditace tříletých vzdělávacích programů (EQF6) a na míru zaměstnavatelů dvouletých profesních programů (EQF5).
- Připravit strategii studijních oborů vyšších odborných škol a vysokých škol, které by se vzájemně doplňovaly.

Olomoucký kraj podporuje výše uvedený záměr, ale považuje jej za málo ambiciózní, jelikož nesměruje k vyjasnění role VOŠ ve vzdělávacím systému.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podpora spolupráce VOŠ se zaměstnavateli v regionu, zejména v oblasti odborné praxe a budoucího uplatnění absolventů.	Počet VOŠ spolupracujících se zaměstnavateli, uplatnitelnost absolventů.	Průběžně. VOŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
Podpora spolupráce zdravotnických VOŠ s Fakultou zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci.	Počty studentů na VOŠ a na FZV UPOL.	Průběžně. VOŠ, UPOL.	Vlastní zdroje, jiné zdroje.

3.5.2. Vysoké školy

V Olomouckém kraji mají sídlo jedna veřejná vysoká škola univerzitního typu, a to Univerzita Palackého v Olomouci, a dále dvě vysoké školy neuniverzitního typu – Moravská vysoká škola Olomouc a Vysoká škola logistiky o.p.s. Přerov. Výuku na

detašovaných pracovištích v Šumperku pak poskytuje Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava a také Česká zemědělská univerzita.

V posledních letech se zvyšoval počet vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v kraji, který již téměř dosahuje průměru ČR. Pro Olomoucký kraj je důležité pokračování tohoto trendu, a proto dlouhodobě podporuje činnost vysokých škol na svém území, zejména v oblastech zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách s cílem zvýšení uplatnitelnosti absolventů jednotlivých typů akreditovaných studijních programů na trhu práce, rozvoje spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků), inovativních aktivit, podpory vědecko-výzkumných kapacit, které umožňují transfer ekonomického know-how do regionu, podpory profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji, podpory akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl. Novinkou v rámci dotačního programu na podporu vzdělávání na vysokých školách v Olomouckém kraji je použití části dotace na realizaci projektu zaměřeného na rozvoj regionu, jehož zaměření je předem domluveno s Olomouckým krajem.

Vysoké školy se sídlem v kraji jsou rovněž aktivně zapojeny do realizace projektů Olomouckého kraje v oblasti vzdělávání – Implementace Krajského akčního plánu a připravovaný projekt Implementace Dlouhodobého záměru.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podporovat činnost vysokých škol působících na území Olomouckého kraje.	Finanční podpora vysokým školám působícím na území Olomouckého kraje.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
Podporovat zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách.	Kvalita vzdělávání na vysokých školách.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
Podporovat rozvoj spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků).	Počet společných akcí/projektů.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy, střední školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, strukturální fondy EU.
Podporovat rozvoj profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Počet profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
Podporovat rozvoj akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených	Počet akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání,	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl.	nové technologie a průmysl.		
Spolupracovat s vysokými školami se sídlem na území Olomouckého kraje v rámci realizace projektů.	Počet společných projektů Olomouckého kraje a vysokých škol na území kraje.	Průběžně. Vysoké školy, sociální partneři.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.

3.6. Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání a rozvoj potenciálu každého žáka

Česká republika patří mezi státy s největšími vzdělávacími nerovnostmi, které se projevují výraznou závislostí výsledků vzdělávání na sociálním statusu rodičů, značnými rozdíly mezi výsledky žáků z různých škol i regionů a nízkou mezigenerační mobilitou ve vzdělávání, jež je způsobena nízkou schopností vzdělávacího systému vyrovnávat sociální status rodiny a motivovat žáky k dosažení vyšších stupňů vzdělání. Krize způsobená pandemií covid-19 ohrožení neúspěchem ještě prohloubila.

Jedním z cílů Strategie 2030+ je proto zaručit spravedlivé šance dosáhnout na kvalitní vzdělání všem dětem v ČR, zlepšit kvalitu zaostávajících částí vzdělávací soustavy a maximálně rozvinout potenciál každého žáka vstupujícího do vzdělávání. Modernizace cílů a obsahů vzdělávání, včetně forem a metod výuky ve školách na všech úrovních vzdělávací soustavy, individualizace výuky a zavádění didaktických postupů umožňujících vzdělávání různorodých kolektivů jsou spolu se zajištěním spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání a snížením segregace, nerovností a rizika vyloučení ohrožených skupin ze vzdělávání nezbytným předpokladem pro zajištění kvalitního života a dlouhodobé uplatnitelnosti jednotlivce ve společnosti a na trhu práce.

Za účelem dosažení rovného přístupu pro všechny žáky je zapotřebí minimalizovat nerovnosti ve vzdělávání způsobené socioekonomickým statusem rodiny, podporovat speciální podpurné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, podporovat rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí a dále zvyšovat odbornost pracovníků ŠPZ. Školy zároveň musí disponovat i materiálním zázemím pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně bezbariérového přístupu. Podpora však nesměřuje pouze k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také k žákům s nadáním a mimořádným nadáním.

Olomoucký kraj bude podporovat rovný přístup ke vzdělávání prostřednictvím vzdělávání pedagogů. Obsah vzdělávání se bude zaměřovat zejména na rozvoj kompetencí pro práci s klimatem heterogenních společných třídních kolektivů zahrnujících jak žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tak jejich spolužáky bez přiznaných SVP. Budeme pokračovat v rozvoji kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání. Budeme i nadále inovovat stávající systém společného vzdělávání v běžných školách rozšířením podpory současnému systému poradenských služeb pro zařazování žáků se SVP.

V Olomouckém kraji je počet úvazků školních psychologů i speciálních pedagogů nadprůměrný v porovnání s jinými kraji ČR. Nezastupitelnou roli v rovném přístupu ke vzdělávání mají i asistenti pedagoga. Mezi jejich hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci. V Olomouckém kraji v uplynulých letech došlo k největšímu nárůstu asistentů pedagoga mezi všemi kraji ČR, a to jak v MŠ, tak na ZŠ, a v přepočtu úvazků asistenta pedagoga na 10 tisíc žáků je jich v Olomouckém kraji nejvíc z celé republiky.

3.6.1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je legislativně zakotveno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláškou MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

V souladu s § 16 školského zákona se dítětem, žákem a studentem se SVP rozumí osoby, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpurných opatření. Podpurnými opatřeními jsou nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpurných opatření školou a školským zařízením.

Výše uvedená právní úprava stanovuje podmínky k tomu, aby bylo dětem, žákům a studentům se SVP umožněno vzdělávat se společně s ostatními ve školách hlavního vzdělávacího proudu (tzv. společné vzdělávání). Shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpurných opatření by samotná podpurná opatření ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností žáka a k uplatnění jeho práva na vzdělávání, doporučí školské poradenské zařízení zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, a to pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) bylo realizováno prostřednictvím široké nabídky škol a školských zařízení. V Olomouckém kraji je celkem 48 speciálních škol, z toho 12 mateřských, 21 základních a 15 středních škol, jejichž činnost vykonává 27 právnických osob. Výběr školy se odvíjí od individuálních potřeb každého dítěte nebo žáka, v souladu s doporučením školského poradenského zařízení a s ohledem na nejlepší zájem dítěte nebo žáka.

Všechna zařízení v oblasti speciálního školství jsou vysoce specializovanými pracovišti. Disponují zkušenými odborníky, speciálními pedagogy, kteří poskytují komplexní speciálně pedagogickou péči. Odborné zázemí poskytují poradenští pracovníci ve speciálních pedagogických centrech.

Olomoucký kraj bude podporovat opatření a aktivity směřující ke zvýšení kvality poradenských služeb poskytovaných dětem, žákům a studentům v kraji prostřednictvím sítě školských poradenských zařízení (ŠPZ) ve spolupráci se školními poradenskými pracovišti (ŠPP). Podpora bude zaměřena rovněž na vzdělávání pracovníků ŠPZ a metodické vedení pedagogických zaměstnanců ŠPZ v oblasti diagnostiky a intervenčních metod v souvislosti s připraveností na školní docházku, kognitivním a senzoricko-motorickým oslabením předškolních dětí, výukovým selháváním žáků, problémovým či rizikovým chování dětí a žáků včetně žáků se SVP, podpoře vztahu škola – rodina – školská poradenská zařízení.

Cílem těchto aktivit je podpořit zvýšení kvality, provázanosti a efektivity poradenských služeb a škol, zlepšení spolupráce ŠPZ a rodin, zvýšení úrovně poradenské a intervenční péče poskytované ŠPZ ve školách i rodinách prostřednictvím opatření a aktivit zaměřených na metodické vedení a vzdělávání pracovníků ŠPZ a jejich spolupráci se školami a rodinami.

3.6.2. Nadaní a mimořádně nadaní

Olomoucký kraj v rámci podpory vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami věnuje také velkou pozornost žákům nadaným a mimořádně nadaným, kteří jsou dle vyhlášky č. 27/2016 Sb. zařazeni mezi žáky se SVP.

Ve školním roce 2022/2023 školy a školská zařízení vykazovaly 309 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, a kterým škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání. Není zde rozhodující, zda byl žák vyšetřen školským poradenským zařízením, nebo zda mu podpůrná opatření v 1. stupni podpory poskytuje škola sama. Z výše uvedeného počtu bylo u 117 žáků vykazováno mimořádné nadání, které bylo potvrzeno na základě vyšetření PPP. Přestože od roku 2021 došlo ke snížení jak u vykazovaných žáků (o 12 žáků méně než v roce 2021), tak i škol (o 1 méně než v roce 2021), uváděné hodnoty stále nejsou vypovídající, a jen potvrzují, že péče o talentované a nadané žáky v současné situaci není v popředí zájmu škol. V rámci pedagogické diagnostiky pedagogové často nejsou schopni nadané a mimořádně nadané žáky vůbec identifikovat. Velmi často se také jedná o žáky s tzv. dvojí výjimečností, kdy se do popředí dostává jejich jiný deficit.

Ve všech školách je proto nutné především nastavit vhodný systém podpory nadání, jehož cílem je maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků, včetně rozvoje jejich tvořivosti. Podpora by měla být dlouhodobá a systematická a měla by zahrnovat oblasti nejen formálního, ale i zájmového a neformálního vzdělávání.

Jedním z dalších přirozených prostředí pro identifikaci, podporu a rozvoj nadání byla i školská zařízení pro zájmové vzdělávání, především pak domy dětí a mládeže, která se dle svých možností podílela na individuální i skupinové práci s talentovanými a nadanými dětmi, žáky.

Značná pozornost byla v kraji věnována podpoře soutěží a přehlídek vyhlašovaných MŠMT, a to na krajské i okresní úrovni. Realizací soutěží a přehlídek v Olomouckém kraji je pověřeno 6 organizací.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Zvýšení kvality poradenských služeb.	Počet odborných seminářů pro pracovníky ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí.	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
Podpora nadání.	Počet akcí, projektů zaměřených na podporu nadání.	Průběžně. Školy, školská zařízení, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, jiné zdroje.

3.7. Prevence a náhradní výchovná péče

Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Systém péče o ohrožené děti zahrnuje 3 hlavní skupiny dětí ohrožených tím, že jejich potřeby nejsou naplňovány v dostatečné míře, a to děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením (týráním či zneužíváním); děti s náročným chováním a děti se zdravotním postižením. Náhradní výchovná péče se snaží zajistit dítěti podporu v co nejpřirozenějším prostředí uvnitř běžné komunity. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí. Další možností zaměření prevence je rovněž bezpečnost ve školách či školských zařízeních.

Cílem mezioborového tématu je podpora rozvoje dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí. Je potřeba zefektivnit systém péče o ohrožené děti a zlepšit spolupráci všech subjektů, které se do péče o ohrožené děti zapojují. Je potřeba zajistit dostatečné kapacity všech služeb tak, aby pomyslnou sítí prevence nepropadlo žádné dítě a každé mělo v případě potřeby dostupnou odbornou pomoc pomocí Systému primární prevence. Vzhledem k vysokému počtu dětí, které končí v ústavní výchově, je potřeba nastavit taková opatření, která budou směřovat k prevenci umístění dětí do ústavní výchovy. V případě že se vyčerpají všechny možnosti prevence a sanace rodiny, je potřeba minimalizovat dobu, kterou stráví dítě v zařízení ústavní výchovy. Tato zařízení by měla dětem v případě umístění zajistit vhodné zázemí ve kterém budou co nejpřirozeněji naplňovány jejich potřeby a zajištěna ochrana práv.

Dalšími cíli jsou prevence rizikového chování, resp. předcházení vzniku rizikového chování u osob, u kterých se ještě rizikové chování nevyskytlo, a zvýšení bezpečnosti škol, dětí, žáků a studentů, pedagogů a zaměstnanců při mimořádných bezpečnostních událostech ve školách a školských zařízeních.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Zpracování Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	2024 Olomoucký kraj, Nadace J&T, dětské domovy, NNO.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.

3.7.1. Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Mezi školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy patří diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Olomoucký kraj zřizuje dětské domovy, další zařízení tohoto typu jsou zřizována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Dále se tedy věnujeme typu zařízení, ke kterému má kraj zřizovatelské kompetence.

V rámci dlouhodobé strategie usiluje kraj o zlepšení péče o děti umístěné v těchto zařízeních, a proto se v roce 2023 připojil k myšlence a realizaci procesu jejich transformace. Cílem je změna životních podmínek dětí, především odstranění převažujících ústavních prvků dosavadní péče, které se negativně odráží ve výchově a vzdělávání dětí.

Zásadním cílem transformace je změna způsobu péče o děti v oblasti bydlení a stravování, a to tak, aby se co nejvíce přiblížila péči o děti v běžných rodinách. V celém procesu jde i o změnu přístupu vychovatelů. V prostředí menších skupin žijících v bytech v běžné zástavbě dochází k nenásilné a přirozené socializaci. Vystoupení z izolace institucí je jedinou možnou cestou, jak tyto děti připravit na život a dát jim možnost být společností prospěšní.

Do procesu transformace ústavních zařízení pro děti a mládež umístěných v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy – příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem je zapojeno osm dětských domovů z celkového počtu deseti. U tří DD proběhne celková transformace, u zbývajících pěti DD proběhne částečný proces transformace, tzn. že budou zakoupeny nemovitosti pro dvě rodinné skupiny.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech	Počet transformovaných DD.	Průběžně. Dětské domovy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.

3.7.2. Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže

Efektivní politika prevence nežádoucích jevů ve školství, cíleně zaměřená a podporovaná systémově i institucionálně ve veřejnoprávním rozměru, představuje jeden z pilířů prevence v ČR.

Konkrétně primární prevence pak v této oblasti pracuje především s jistou mírou potenciální rizikosti chování u dětí a mládeže. Takto definovanou prevencí je především otevřen nekonfliktní prostor k vhodné a přiměřené intervenci. Její úspěšná podoba vytváří požadovaný výsledek, ovšem bez někdejší stigmatizace vyhraněně sociálně patologického pojetí. Pilířem konkrétních výkonů nadále zůstávají především opatření specifické primární prevence, a to hlavně všeobecné a lépe selektivní.

Nespecifickou primární prevencí pak v tomto pojetí nelze chápat v marginálním, nýbrž spíše všeobecně doplňkovém smyslu. Nadále zahrnuje veškeré prospěšné aktivity podporující osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Realizací primární prevence pak rozumíme přednostně všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Touto prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Výkon primární prevence je řešen institucionálně s přispěním odborného personálního zázemí. Konkrétně stojí především na oporách příslušného legislativního zázemí a současně na činnosti intervence metodiků prevence, a to od úrovně ústřední, přes krajskou, oblastní až po školní.

Koncepce a systém primární prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže vycházejí v resortu školství ze Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2019–2027. Na úrovni Olomouckého kraje jsou obsaženy v kapitole o projevech a prevenci rizikového chování u dětí a mládeže ve Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na léta 2023–2026 a ve specializovaném dokumentu Krajského plánu primární prevence rizikových projevů chování na léta 2023–2026.

V oblasti přímé podpory především školních preventivních programů a programů nestátních neziskových organizací, jež musí být realizovány ve prospěch výkonu

primární prevence na školách a školských zařízeních, každoročně MŠMT ČR v přenesené působnosti financuje tyto programy z účelové státní dotace. Olomoucký kraj na tuto oblast v samostatné působnosti rovněž každoročně vyčleňuje finanční prostředky ze svého rozpočtu.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence.	Počet akcí a výkonů v primární prevenci, počet realizovaných programů, počet podpůrných opatření, statistická data ze systému výkaznictví.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
Zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na školách.	Počet metodických setkání se školními metodiky prevence, počet aktivit oblastních metodiků prevence, připomínky k tvorbě národního metodického materiálu k realizaci třídnických hodin na školách pro MŠMT.	Průběžně. MŠMT, Olomoucký kraj, PPP a SPC OK.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem on-line spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.	Počet nových vzdělávacích nabídek, počet online tematických setkání či odborných porad. Počet nových diagnostických opatření či metod. Každoroční realizace Krajské konference primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, NNO a UP v Olomouci.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol.	Počet kontrol obsahu a kvality preventivních vzdělávacích programů pro školy. Počet škol, které se nově zapojily do národního systému výkaznictví primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.8. Podpora profesního rozvoje pracovníků ve vzdělávání a rozvoje kompetencí k vedení škol a školských zařízení

Povinnost pedagogických pracovníků dále se vzdělávat vyplývá přímo ze zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Prostřednictvím dalšího vzdělávání si pedagogové obnovují, udržují a doplňují svoji kvalifikaci. Vyšší úroveň klíčových kompetencí a gramotností u dětí, žáků a studentů lze dosáhnout zejména díky kvalitním učitelům a pedagogickým leaderům, kteří jsou klíčovými aktéry zavádění nových a inovativních metod ve vzdělávání. Motivovaní učitelé, kteří mají možnost se dále vzdělávat a profesně rozvíjet, patří ke znakům úspěšné školy, mohou lépe uplatňovat moderní formy výuky a reagovat na změny probíhající v naší společnosti s přihlédnutím ke globálním trendům.

Vzdělávání se uskutečňuje na vysokých školách, v dalších zařízeních pro vzdělávání pedagogických pracovníků, samostudiem a dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

Ředitelé škol a školských zařízení se snaží vytvářet optimální podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), za tímto účelem zpracovávají plány dalšího vzdělávání a umožňují pedagogům čerpat volno k jejich účasti na dalším vzdělávání. Plány dalšího vzdělávání jsou vytvářeny v souladu s potřebami škol a školských zařízení tak, aby se přihlédlo také k individuálním potřebám jednotlivých pedagogů.

Jedním z cílů Strategie 2030+ je posílení role ředitele jako pedagogického leadera. Ředitelé škol jsou důležitým článkem řízení školského systému, na jejich pedagogických, odborných a řídicích schopnostech závisí úspěšný a efektivní chod školy a vzdělávacího procesu ve škole jako základního článku vzdělávání žáků. K zajištění tohoto cíle je nutné poskytovat ředitelům podporu po celou dobu jejich profesní kariéry, ale také pravidelně hodnotit jejich práci. V Olomouckém kraji jako prvním ze všech krajů probíhá již od roku 2002 periodické hodnocení práce ředitelů škol a školských zařízení. Ředitelé jsou ve tříletých cyklech postupně hodnoceni.

Důležitým faktorem pro zkvalitnění vedení středních škol je nabídka vzdělávání v oblasti manažerských dovedností. Kromě funkčního studia se Olomoucký kraj zaměřuje na další zvyšování manažerských dovedností ředitelů škol a bude i nadále podporovat projekty zaměřené na tuto oblast.

Z organizací poskytujících DVPP na území Olomouckého kraje působí SCHOLA education – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které má sídlo v Prostějově, dále Středisko volného času a zařízení pro další rozvoj pedagogických pracovníků Doris Šumperk, Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva také v Šumperku a Středisko volného času a zařízení pro další rozvoj pedagogických pracovníků DUHA Jeseník. Na DVPP se dále podílí NPI ČR, Univerzita Palackého v Olomouci a střední školy v rámci doplňkové činnosti.

Také nepedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení musí mít možnost dalšího rozvoje svých znalostí, dovedností, aby získali nové kompetence pro optimální výkon své práce. Odborný rozvoj nepedagogických pracovníků se uskutečňoval zejména v

souvislosti se změnami a vývojem právních předpisů v jednotlivých oblastech jejich činností, ale také k získání manažerských dovedností v případě, že se jedná o vedoucí pracovníky.

V rámci projektů Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Olomouckého kraje a Implementace Krajského akčního plánu docházelo ke spolupráci mnoha subjektů, které svou činností zasahují do oblastí rozvoje kompetencí pracovníků ve vzdělávání, přičemž důraz byl kladen nejen na samotnou vzdělávací část, ale také na sdílení příkladů inspirativní praxe. Realizace obou výše zmíněných projektu byla ukončena k poslednímu listopadu 2023, ale téma vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků bude zahrnuto do aktivit projektu Implementace Dlouhodobého záměru v Olomouckém kraji. Projekt bude podporovat pedagogy při prohlubování nebo rozšiřování jejich profesních kompetencí, znalostí a dovedností. Zaměření těchto kompetencí nebude specificky na jednotlivé vzdělávací oblasti či obory, ale průřezově na kompetence relevantní při naplňování inovativních přístupů ve vzdělávání s akcentem na aktuální potřeby 21. století.

Prostředkem k realizaci bude vytvoření sítě spolupracujících organizací v kooperaci s Národním pedagogickým institutem Olomouckého kraje, Pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickým centrem Olomouckého kraje, Univerzitou Palackého v Olomouci, konkrétně Ústavem speciálně pedagogických studií Pedagogické fakulty a Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého, případně dalšími pracovišti UPOL a dalšími subjekty.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podpora síťování pracovníků ve vzdělávání a sdílení inspirativní praxe napříč různými typy a stupni škol.	Počet krajských metodických kabinetů, center kolegiální podpory, setkání.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
Rozvoj dovedností pedagogických pracovníků na poli nových didaktických metod a forem výuky, které povedou k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností dětí, žáků a studentů.	Počet pedagogických pracovníků zapojených do dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti formativního hodnocení, dovednost komunikace se zákonnými zástupci žáků, vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných.	Počet pedagogických pracovníků zapojených do dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti strategického řízení rozvoje škol a pedagogického	Počet vedoucích pedagogických pracovníků zapojených do dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, NPI ČR.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.9. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Celoživotní učení je složitý komplex aktivit, které dovolují přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a získávání stejných kvalifikací různými cestami kdykoli během života. Zahrnuje tři navzájem propojené složky – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení. Nedílnou součástí celoživotního učení se musí stát občanské vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj digitálních kompetencí ve spolupráci s různými poskytovateli (např. školami, školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání, univerzitami, paměťovými institucemi, neziskovými organizacemi).

Hlavním cílem je vytvořit u dětí a mládeže pozitivní vztah k učení se novým věcem, připravit je na kontinuální učení v průběhu celého života a nastavit vhodné prostředí pro další vzdělávání. Jedná se o podporu pružného systému celoživotního učení umožňujícího do něj kdykoliv vstoupit, doplnit znalosti a dovednosti podle individuálních požadavků a mít možnost je potvrdit v celostátně uznávaném systému. Dílčím cílem je pak rozvoj měkkých kompetencí (soft skills) využitelných nejen v rámci celoživotního učení, ale i při orientaci a uplatnění na trhu práce.

Mezi nejvýznamnější poskytovatele neformálního vzdělávání patří základní umělecké školy, jazykové školy a střediska volného času, případně školní kluby a družiny, kterým se věnují následující podkapitoly.

3.9.1. Základní umělecké školy

Základní umělecké školy (ZUŠ) poskytují základy uměleckého vzdělávání v oboru hudebním, tanečním, literárně-dramatickém a výtvarném. Vzdělávání v ZUŠ je nezbytným předpokladem a východiskem pro další odborné studium na konzervatořích, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým a pedagogickým zaměřením. Zajišťují komplexní rozvoj uměleckého vzdělávání dětí, mládeže a dospělých a rozvoj jejich přirozeného talentu. Plní společensky přínosnou sociální prevenci negativních společenských jevů od předškolního věku až po dospělost, nicméně základní umělecké vzdělávání primárně slouží k rozvoji uměleckého talentu a nemělo by nahrazovat činnost zařízení pro zájmové vzdělávání.

ZUŠ neposkytuje stupeň vzdělání, ale základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech (v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru). Základní umělecké vzdělávání se člení na přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.

Podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let nesmí v souladu s Dlouhodobým záměrem ČR přesáhnout hranici 20 %, což Olomoucký kraj splňuje. Současná hustota sítě ZUŠ i jejich oborové rozvrstvení v Olomouckém kraji dlouhodobě odpovídá potřebám kraje. V Olomouckém kraji se vzdělávalo ve školním roce 2022/2023 ve 28 základních uměleckých školách celkem 14 736 žáků. Olomoucký kraj zřizuje 16 ZUŠ, 8 obce a 4 soukromí zřizovatelé.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Umožnit přesuny mezi kapacitami jednotlivých uměleckých oborů v rámci stávající kapacity škol.	Změny v kapacitách jednotlivých uměleckých oborů.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
Podporovat spolupráci ZUŠ se zahraničními školami obdobného zaměření formou dotačních titulů a grantů.	Výčet společných kulturních akcí ZUŠ uskutečněných v rámci spolupráce se zahraničními partnery.	Průběžně. Základní umělecké školy.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

3.9.2. Jazykové školy

Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky jsou podle školského zákona školy, které poskytují jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích a českém jazyce pro cizince. Od 1. 1. 2014 jsou všechny jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v Olomouckém kraji součástí středních škol zřizovaných Olomouckým krajem.

Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky poskytují jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích. Organizují výuku jazyků s odborným zaměřením a po jazykové stránce připravují pro výkon činností v mezinárodních stycích, pro překladatelskou, tlumočnickou i jinou činnost. Uskutečňují studium v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou (jednoleté pomaturitní studium). Organizují přípravné kurzy českého jazyka a zkoušky A1 pro trvalý pobyt cizinců na území České republiky a přípravné kurzy na mezinárodní certifikované zkoušky. Některé z nich mezinárodní zkoušky realizují. Studium v těchto školách může být zakončeno státní jazykovou zkouškou.

Kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky zřízených Olomouckým krajem poskytují jazykové vzdělávání i subjekty, které nejsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Tyto subjekty poskytují vzdělání podle vyhlášky č. 33/2005 Sb., o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách, ve znění pozdějších předpisů. Denní pomaturitní studium je koncipováno jako příprava k mezinárodním jazykovým zkouškám.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podporovat zachování jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Počet jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Průběžně. Jazykové školy.	Vlastní zdroje.
Podporovat spolupráci jazykových škol s dalšími subjekty.	Realizované případy spolupráce.	Průběžně. Jazykové školy.	Strukturální fondy EU, Olomoucký kraj.

Podporovat jazykové školy v organizaci zkoušky A1 z českého jazyka pro trvalý pobyt.	Počet úspěšných absolventů mezinárodních zkoušek.	Průběžně. Jazykové školy.	Státní rozpočet.
--	---	------------------------------	------------------

3.9.3. Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech; dále ve vybraném typu školských výchovných a ubytovacích zařízení – tzn. v domovech mládeže (ve vazbě na účel domova).

Zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení. Rozvíjí a upevňuje sociální vztahy, má zdravotní a relaxační účinky, významně přispívá v oblasti preventivní výchovy – k ochraně před šířením patologických jevů a rizikového chování u dětí a mládeže. I když neposkytuje stupeň vzdělání, rozvíjí osobnost a je kompenzací jednostranné školní zátěže. Široká nabídka aktivit těchto školských zařízení umožňuje žákům smysluplně trávit volný čas.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání zajišťují dle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, případně rekreační akce, dále mohou zajišťovat činnost osvětovou. Zařízení významně přispívají v oblasti preventivní výchovy – k ochraně před šířením patologických jevů a rizikového chování – a podporují rovné příležitosti.

V Olomouckém kraji nejsou školní kluby a školní družiny zřízeny jako samostatné právní subjekty, činnost těchto zařízení vždy vykonává jiná právnická osoba. ŠK a ŠD organizují zájmové vzdělávání především pro žáky základních škol před zahájením a po ukončení vyučování. Činnost těchto zařízení bývá zpravidla ukončena kolem 16. až 17. hodiny. Přesto však v některých případech mohou vytvářet konkurenční prostředí pro činnost středisek pro volný čas, proto bude Olomoucký kraj usilovat především o koordinaci vzdělávacích aktivit těchto zařízení.

Střediska volného času jsou právními subjekty s příspěvkovou formou hospodaření. Zaujímají dominantní postavení v oblasti zájmového vzdělávání. Jsou zřizována jako domy dětí a mládeže se zájmovou působností zahrnující širokou škálu zájmového vzdělávání, kterou lze uskutečňovat různými formami činností. Jde zejména o činnosti pravidelné (zájmové kroužky, kurzy, výukové programy), příležitostné a spontánní (akce, soutěže), táborové (pobytové a příměstské tábory). Vysoká kvalita aktivit SVČ v oblasti zájmového vzdělávání, odbornost pedagogů volného času, zkušenosti i znalosti lokálních poměrů a podmínek jim umožňují pružně reagovat na současné trendy mladé generace a regionální požadavky v oblasti naplňování volného času dětí a mládeže. Střediska volného času se podílí na další péči o děti, žáky a studenty nadané, a to ve spolupráci se školami a jinými institucemi.

Střediska volného času nenaplňují jen cíle zájmového vzdělávání, ale zaměřují se také na vzdělávací aktivity pro děti a mládež, kdy jim pomáhají například s přípravou na přijímací zkoušky na SŠ nebo talentové zkoušky, zvláštní pozornost věnují také nadaným a mimořádně nadaným jedincům, individuálně pracují s talentovanými dětmi a mládeží.

Střediska volného času poskytují odbornou pomoc školám, školským zařízením i občanským sdružením. Zejména v oblasti dopravní výchovy je jejich role nezastupitelná, neboť zabezpečují dopravní výuku nejen pro spádové školy, ale pro celý region.

Střediska volného času ve školním roce 2022/2023 opět úspěšně pracovala také s dětmi, mládeží a osobami potencionálně ohroženými sociální exkluzí. V rámci realizace zájmových aktivit se střediska volného času podílela na integraci handicapovaných dětí, a to v rámci pravidelné, příležitostné i táborové činnosti. Školská zařízení tohoto typu dlouhodobě plní úkoly v oblasti prevence kriminality, protidrogové politiky a realizují aktivity osvojující u dětí a mládeže zdravý životní styl.

Olomoucký kraj v současné době disponuje stabilizovanou sítí středisek volného času zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, kterou tvoří 16 středisek volného času (domů dětí a mládeže), z toho 5 zřizovaných krajem, 8 zřizovaných obcí, 2 církví a 1 soukromým subjektem.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Vytvářet podmínky pro rozvoj činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání.	Prostorové a materiální zázemí.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Zaměřit další vzdělávání pedagogů školských zařízení na oblast práce s nadanými dětmi, žáky a studenty.	Počet pedagogů s odpovídajícím kurzem DVPP.	Průběžně. SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Finanční podpora organizace soutěží za účelem podpory zájmového vzdělávání.	Počet škol a školských zařízení zapojených do soutěží.	Průběžně. Olomoucký kraj, MŠMT, SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.

3.9.4. Další vzdělávání v rámci celoživotního učení

V současné době je vývoj společnosti velmi dynamický a již nyní je obvyklé, že dospělý změní v průběhu svého profesního života dvakrát až třikrát svou profesi. Je zřejmé, že nelze vystačit po celý pracovní život pouze se znalostmi a dovednostmi získanými v počátečním vzdělávání. Technologický vývoj průmyslové revoluce vytváří tlak na celoživotní učení ve všech sférách trhu práce včetně nízkokvalifikovaných a manuálních pracovních činností. Stejně tak je nutné pracovat i na zvyšování soft skills a dalších kompetencí mimo čistě faktické znalosti. Proto je nutné zlepšit celkově nízkou motivaci ke vzdělávání v ČR opakovaně vyplývající např. z výsledků šetření PISA a TIMSS, AES, LFS, neboť pouze jedinec, který má osvojené kompetence k celoživotnímu učení, bude schopen flexibilně reagovat na nové potřeby trhu práce a společenského vývoje obecně.

Význam kvalitního systému dalšího vzdělávání jako nedílné součásti konceptu celoživotního učení se projevuje nejen v neustále rostoucím tempu rozvoje

informačních a komunikačních technologií, ale také má velký význam v souvislosti s potřebami trhu práce, na kterém často chybí pracovníci s vhodnou kvalifikací. Další vzdělávání totiž umožňuje zaměstnavatelům získávat kvalifikovanou pracovní sílu v relativně krátkém časovém období.

V uplynulém období byl jednou z priorit projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje“ rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání, kdy mezi hlavní cíle projektu v této oblasti patřilo vytvoření ucelených, úplných a přehledných informací o celé oblasti celoživotního učení v kraji, vytvoření podmínek pro zapojení škol do procesu rekvalifikací či zapojení odborníků z praxe do dalšího vzdělávání.

Jedním z hlavních úkolů i pro další období bude zvyšovat motivaci dospělých k celoživotním vzdělávacím aktivitám. Důležitou roli v poskytování dalšího vzdělávání hraje síť středních škol, které působí jako centra celoživotního učení. Nositelem a koordinátorem činnosti této sítě škol je Centrum uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje (CUOK), které poskytuje nabídku vzdělávacích služeb dospělým, zejména v souvislosti se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání vedoucích k získání profesních kvalifikací dle Národní soustavy kvalifikací. CUOK bylo založeno v březnu roku 2008 jako sdružení právnických osob – středních odborných škol z Olomouckého kraje a v současné době je jeho členem 28 škol. Sdružení je institucí pro vzdělávací, metodickou, evaluační, koordinační, poradenskou a informační činnost.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Motivovat dospělé k celoživotním vzdělávacím aktivitám koordinací a osvětovou činností.	Účast dospělé populace na dalším vzdělávání.	Průběžně. Olomoucký kraj, úřad práce, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
Podpora činnosti Centra uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje.	Výroční zpráva.	Průběžně. CUOK.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
Podpora mezinárodní spolupráce v.	Počet podaných projektů.	Průběžně. Školy, NNO, Dům zahraniční spolupráce.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.10. Systém poradenství ve školství

Systém poradenství ve školství se člení na poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Poradenské služby ve školách zabezpečují: výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog a školní

speciální pedagog. Školská poradenská zařízení tvoří pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra.

Dne 1. 1. 2022 byl dokončen záměr Olomouckého kraje převést všechna speciálně-pedagogická centra, která původně působila při školách zřízených dle § 16 odst. 9, pod jeden subjekt, a to příspěvkovou organizací Olomouckého kraje Pedagogicko-psychologickou poradnu a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1a (PPP a SPC OK). Cílem celého procesu bylo nastavení systematické kooperace a koordinace všech pracovišť PPP a SPC OK a sjednocení administrativních postupů. Poradenský systém v Olomouckém kraji se jeví jako funkční a smysluplně rozvíjí všechny úkoly vyplývající z poslání a zaměření školských poradenských pracovišť. Jeho cílem je zajistit dostupnost služeb pro všechny uživatele. Ve většině měst v kraji jsou již zřízena detašovaná pracoviště nebo kontaktní místa PPP i SPC OK. Síť školských poradenských pracovišť doplňují tři školská zařízení při školách soukromých zřizovatelů a jedno SPC při škole zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

3.10.1. Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje

Školské poradenské zařízení Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1a (PPP a SPC), je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje. Poskytuje komplexní diagnostické, intervenční a terapeutické služby, dále psychologické, speciálně pedagogické a kariérní poradenství, poskytuje podporu rodinám v otázkách vzdělávání a sociálních vztahů žáků a pedagogům nabízí odbornou pomoc při výuce a řešení výzev spojených s výukou. Důležitým prvkem je plánování a podpora systematického vzdělávání odborných pracovníků zaměřeného na další zkvalitnění diagnostické, intervenční, metodické, terapeutické a konzultační činnosti PPP a SPC OK. Významná je také publikační činnost SPC.

Vedení PPP a SPC OK pokračuje v aktivitách soustředěných na rozšiřování integrovaného poradenského systému v Olomouckém kraji. PPP a SPC nadále úzce spolupracuje s Poradnou pro rodinu OK, dalšími speciálně pedagogickými centry v kraji, Střediskem sociální péče a dále neziskovými organizacemi P-centrum, K-centrum, Sdružení D, Spolu a dalšími, čímž se prohlubuje názorové propojení a propustnost celého systému.

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) poskytuje odbornou diagnostickou, intervenční a metodickou pomoc při řešení vývojových a vzdělávacích obtíží dětí, žáků a studentů, jejich rodinám a školám. Pracovníci poradny zjišťují připravenost dětí na povinnou školní docházku, poskytují pomoc při řešení výukových a výchovných potíží, doporučují zákonným zástupcům a řediteli školy zařazení žáka do příslušné školy a třídy i vhodnou formu jeho vzdělávání, případně zařazení do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro žáky se zdravotním postižením. Nedílnou součástí poradenské služby PPP je vyšetření profesní orientace žáků vycházejících ze základní školy, individuální vedení (terapie) klienta a také konzultace s rodiči a školou. PPP věnuje pozornost rovněž diagnostice a následné

péči o mimořádně nadané žáky. Poradenské služby poskytuje poradna dětem, žákům a studentům ve věku 3 až 19 let, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení.

Speciálně pedagogické centrum (SPC) je školské poradenské zařízení poskytující poradenské služby žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním. Speciálně pedagogické centrum zajišťuje komplexní psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům, kteří žáky se zdravotním postižením nebo se zdravotním znevýhodněním vyučují. SPC zjišťuje připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku, poskytuje podporu a pomoc při integraci zdravotně postiženého žáka do běžného typu školy, zpracovává odborné podklady pro zařazení dětí do jiného vhodného typu školy, zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, stanovuje druh a stupeň podpůrného opatření.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Navýšení kapacity PPP a SPC OK.	Počet zaměstnanců.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
Zvýšení kvality zázemí pracovišť PPP a SPC OK.	Počet investičních a neinvestičních projektů.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
Zkvalitnění metodiky při stanovování podpůrných opatření.	Počet a rozsah podpůrných opatření.	Průběžně. PPP a SPC OK, školy.	Státní rozpočet.

3.10.2. Kariérové poradenství

Kariérové poradenství představuje široké spektrum aktivit zaměřených na poskytování kariérových informací a rozvíjení dovedností žáků pro řízení vlastní kariéry. Žákům i jejich rodičům poskytuje relevantní informace pro volbu vzdělávací a profesní dráhy v celoživotní perspektivě. Cílem kariérového poradenství je, aby žák dokázal efektivně využívat dostupné informační zdroje, rozhodovat se podle nich a plánovat a řídit svoji kariéru.

Kariérové poradenství ve středním vzdělávání může přispívat ke snižování nezaměstnanosti absolventů škol, k předcházení předčasným odchodům ze vzdělávání, k uvážené a zodpovědné volbě oboru studia na vysoké škole a ke

zvyšování podílu žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuální formy vzdělávání. Díky tomu se může stát významným nástrojem pro zvyšování atraktivity odborného vzdělávání.

Na kariérovém poradenství ve školách se dlouhodobě podílejí zejména výchovní poradci, kariéroví poradci, školská poradenská zařízení, která poskytují zvláště pedagogicko-psychologickou pomoc při volbě vzdělávací dráhy, a informační a poradenská střediska, která se nacházejí na okresních kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR a poskytují především odbornou poradenskou pomoc při volbě a změně povolání. Kromě toho mohou žáci a studenti využívat řadu dostupných online zdrojů, zejména internetový portál www.infoabsolvent.cz.

Olomoucký kraj také každoročně pořádá prezentační výstavu oborů vzdělání středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje SCHOLARIS a společně s Úřadem práce se podílí na vydání a distribuci atlasů školství s přehledem oborů vzdělání středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje. Základním školám také Olomoucký kraj poskytuje propagační materiál, kterým podporuje zájem o učební a technické maturitní obory požadované na trhu práce. Tradiční jsou také Burzy práce a vzdělání, kde jsou pořadateli i vystavujícími hosty (Olomoucký kraj, krajská pobočka Úřadu práce ČR v Olomouci, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Krajská hospodářská komora OK, zaměstnavatelé, střední školy, vyšší odborné školy, vysoké školy) poskytovány kompletní informace z oblasti plánování a realizace profesní volby.

V rámci realizace projektu implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje II vzniklo Krajské centrum kariérového poradenství (KCKP), jehož obecným cílem byla podpora kariérového poradenství prostřednictvím síťování a tvorby zázemí pro zvyšování kompetencí, výměnu zkušeností a metodické vedení kariérových (KP), případně výchovných poradců (VP) na školách v kraji. Činnost Krajského centra kariérového poradenství bude pokračovat. KCKP jako odborné metodické centrum pro podporu kariérového poradenství na ZŠ a SŠ v Olomouckém kraji bude připravovat nabídky a realizovat vzdělávací aktivity pro KP/VP včetně vzájemného setkávání a sdílení zkušeností, zprostředkuje KP/VP získávat aktuální kompetence v poradenství k výběru vhodného vzdělávacího směru pro žáky ZŠ k jejich bezproblémovému přechodu mezi ZŠ a SŠ.

Kariérové poradenství a prevence předčasných odchodů ze vzdělávání se navzájem doplňují a jejich témata jsou provázaná. Předčasné odchody ze základní i střední školy mají svůj specifický průběh, který probíhá v několika fázích. Na začátku často stojí nevhodná volba oboru a ta může přes rostoucí obtíže při studiu vést až k odchodu ze střední školy, případně i registraci mladistvého nezaměstnaného na úřadě práce.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podpora činnosti Krajského centra kariérového poradenství.	Činnost centra, počet škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCKP, SŠ, ZŠ, CUOK,	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

		Olomoucký kraj.	
Podpora činnosti Kariérové centra podpory podnikavosti.	Činnost centra, počet škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCPPO, SŠ, MVŠO, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

3.11. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) má v České republice svoji dlouhou tradici. Jejím cílem je rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) potřebných pro environmentálně odpovědné jednání lidí, tedy takové jednání, které je v dané situaci a možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Environmentálně odpovědné jednání je chápáno v osobní, občanské i profesní rovině, dotýká se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků.

EVVO je zaměřena na celou populaci, která je podle specifických cílů a prostředků dále dělena na hlavní cílové skupiny: pracovníky veřejné správy, děti a mládež, podnikatelský sektor a na širokou (laickou) veřejnost. Zvláštní důraz je kladen na EVVO dětí a mládeže, neboť v raném věku se formují celoživotní postoje a návyky.

Základním strategickým dokumentem, podle kterého se realizuje EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj na území Olomouckého kraje, je Konceptce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje, která byla schválena Zastupitelstvem Olomouckého kraje v roce 2021.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Podpora environmentálních projektů škol, školských zařízení a dalších subjektů.	Počet, rozsah a kvalita realizovaných environmentálních projektů.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy a školská zařízení.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
Rozvoj spolupráce s organizacemi (př. nevládní neziskové organizace) poskytujícími služby v oblasti EVVO za účelem pořádání vzdělávacích akcí zacílenými na děti, mládež a pedagogickou i širokou veřejnost.	Šíře a kvalita nabídky služeb a vzdělávacích akcí v oblasti EVVO a v oblasti mimoškolního zájmového vzdělávání poskytovaná zejména nevládními neziskovými organizacemi, středisky volného času a dalšími subjekty působícími v Olomouckém kraji zacílená na děti,	Průběžně. Olomoucký kraj.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.

	mládež, pedagogickou i veřejnost.		
Rozvoj komunitní funkce škol, kdy se školy stávají prostředím pro rozvíjení spolupráce a zájmu o udržitelný rozvoj a také prostorem pro sdílení zkušeností s dalšími školami a s mimoškolním prostředím (veřejná správa, NNO, podniková sféra, veřejnost).	Počet zapojených škol a počet navázaných partnerství škol.	Průběžně. Školy.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.12. Spolupráce aktérů vzdělávací politiky

Posílit informovanost, komunikaci a spolupráci mezi aktéry napříč všemi úrovněmi vzdělávání je nezbytné k lepšímu a systematickému rozvoji vzdělávací soustavy kraje.

Zároveň bude posílena kooperace mezi jednotlivými stupni a úrovněmi vzdělávání s cílem zajistit kontinuální a individualizovanou podporu dětí, žáků a studentů a omezit jejich předčasné odchody ze vzdělávání či školní neúspěšnost po změně školy.

Sdílení příkladů dobré praxe se ukazuje být jednou z neefektivnějších metod zvyšování kvality vzdělávacího systému, přičemž je nezbytně nutné aplikovat jej jak napříč úrovněmi managementu vzdělávání, tak mezi samotnými učiteli.

Budeme podporovat opatření a aktivity vedoucí k prohlubování spolupráce aktérů vzdělávací politiky na úrovni kraje a k rozvoji partnerství na území kraje prostřednictvím posílení vzájemné informovanosti, dále podporovat opatření a aktivity zaměřené na sdílení dobré praxe, výměnu zkušeností a odborných znalostí, síťování.

Obecným cílem bude podpora opatření a aktivit, které přispějí k rozvoji obousměrné komunikace mezi krajským úřadem a územím a podnítí spolupráci aktérů vzdělávací politiky na území kraje.

Jako prostředek k realizaci spolupráce v území budou zřízeny tři platformy: "

- Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ;
- Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ;
- Platforma pro setkávání s realizátory projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání (MAP) v daném území.

Do relevantních platforem budou přizváni i zástupci zaměstnavatelů, Hospodářské komory, případně dalších institucí ve vzdělávání působících na území Olomouckého kraje.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
Zřízení platformy vedoucích pracovníků SŠ	Počet setkání platformy	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

Zřízení platformy pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ	Počet setkání platformy	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
Zřízení platformy pro setkávání s realizátory projektu MAP v daném území	Počet setkání platformy	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

4. STRATEGIE DALŠÍHO ROZVOJE SÍŤ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s Dlouhodobým záměrem České republiky nebo Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

V následujícím textu jsou shrnuta kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji, která navazují na kritéria stanovená v předchozím dlouhodobém záměru kraje a povinně vycházejí ze strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení a kritérií stanovených dlouhodobým záměrem ČR 2023-2027.

Primárním zájmem je zajistit kvalitní vzdělávání ve školách a školských zařízeních a jejich dostupnost. Při stanovení podmínek pro zápis nových mateřských a základních škol do rejstříku škol a školských zařízení a pro navyšování jejich kapacit je respektováno rozdílné postavení a účel škol spádových a nespádových. Zápis nových škol a školských zařízení jako náhrada za školu nebo školské zařízení, jehož činnost vykonávala jiná právnická osoba, bude umožněn pouze v odůvodněných případech tak, aby nedocházelo k účelovému, ryze formálnímu rozdělování škol a školských zařízení, jejichž činnost původně vykonávala jedna právnická osoba.

Bližší podrobnosti, které je nutno splnit pro zápis do rejstříku škol a školských zařízení a pro navyšování jejich kapacit, jsou uvedeny v dalších kapitolách.

4.1. Předškolní vzdělávání

V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových mateřských škol (MŠ), další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové, pouze:

- a) v místech, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- c) v případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

Navyšování kapacit nespádových mateřských škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity

nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné,

a

- b) pouze v těch lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol.

4.2. Základní vzdělávání

V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové pouze:

- a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy.

Navyšování kapacit nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a
- b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit

nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol.

U základních škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona mohou být kapacity školy i oborů vzdělání upravovány tak, aby byly dostatečné pro celý segment žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým bylo doporučeno vzdělávání ve školách podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Zápis oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální bude možný v případě převodu činností a kapacit ze základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona na běžnou základní školu a v případech hodných zvláštního zřetele (zejména s ohledem na přiměřenou dostupnost vzdělávání), a to za předpokladu naplnění minimálního počtu žáků ve třídě v souladu s platnou legislativou.

4.3. Střední vzdělávání

Struktura oborů vzdělání v oblasti středního vzdělávání musí být sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a vyšším podílem žáků vstupujících následně do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. Žádosti o zařazení nových oborů vzdělání nebo změnu jejich kapacit budou proto posuzovány s ohledem na předpokládané dlouhodobé uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu.

V souvislosti s predikcí demografického vývoje v kraji a vzhledem k tomu, že síť středních škol v kraji je dostatečná, se zvyšování celkových kapacit středních škol pro následující období nepředpokládá.

Zápisy nových středních škol, nových míst poskytovaného vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami):

- a) Nové střední školy a nová místa poskytovaného vzdělávání v rámci kraje budou vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů vzdělání středního vzdělávání a neobsazeným kapacitám škol zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení pouze ve zcela výjimečných a odůvodněných případech s ohledem na dostupnost stávajících kapacit středních škol a potřeby trhu práce v souvislosti s příchodem významného zaměstnavatele do regionu.
- b) Navyšování kapacit středních škol bude vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů středního vzdělání a neobsazeným kapacitám škol do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno pouze ve zcela výjimečných a odůvodněných případech, a to s ohledem na stávající naplněnost dané školy a kvalitu školy s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce.

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytovaného vzdělávání musí být zároveň v souladu s níže uvedenými podmínkami pro zápis nových oborů vzdělání či navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání.

Podmínky pro zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání:

- a) Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být do rejstříku škol a školských zařízení nově zapisovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit.
- b) Nové obory vzdělání čtyřletého gymnázia, popřípadě navyšování kapacity těchto oborů vzdělání, budou s ohledem na dostatečnou dostupnost stávajících kapacit a hustou a stabilní síť gymnázií v Olomouckém kraji zapisovány pouze v případě ekvivalentního snížení kapacit oborů vzdělání šestiletého gymnázia a/nebo oborů vzdělání osmiletého gymnázia na stejné škole.
- c) V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření šestiletých a osmiletých oborů vzdělání nebudou vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. a 7. tříd základních škol do 1. ročníků šestiletých a osmiletých gymnázií do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšovány stávající kapacity. Navýšení kapacity oboru vzdělání šestiletého gymnázia lze zapsat za předpokladu současného ekvivalentního snížení kapacity oboru vzdělání osmiletého gymnázia na dané škole nebo na jiném gymnáziu stejného zřizovatele.
- d) V rámci kraje může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou (vyjma oborů vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a oborů čtyřletého gymnázia) nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor¹ vzdělání s maturitní zkouškou v rámci kraje, přičemž bude zohledňována analýza uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů vzdělání na trhu práce, dojezdová vzdálenost jiné školy, která má stejný obor vzdělání zařazen ve své nabídce vzdělávání, a stávající kapacity požadovaných oborů vzdělání v kraji.
- e) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem nebudou navyšovány kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je:
 - v posledních pěti letech vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje,
 - tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.

¹ Aktivním oborem vzdělání je takový obor vzdělání, v němž byli v předchozích třech po sobě jdoucích školních rocích vykazováni žáci.

- f) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů vzdělání. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na webových stránkách MŠMT a ve Věstníku MŠMT.
- g) V oborech nástavbového studia, v nichž míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů přesahuje průměr míry nezaměstnanosti absolventů, nebudou navyšovány oborové kapacity.
- h) Na Jesenicku mohou být zapisovány do struktury oborů či kapacitně posíleny i obory, které nabízejí jiné školy v rámci kraje, a vzhledem k obecně vyšší nezaměstnanosti v okrese Jeseník i obory, které vykazují míru nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje.

4.4. Vyšší odborné vzdělávání

Vzhledem k dostatečné nabídce vyššího odborného vzdělávání v Olomouckém kraji a nevyjasněnému postavení vyšších odborných škol v rámci vzdělávacího systému:

- a) nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru v oblasti vyššího odborného vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové vyšší odborné školy nebo další místo poskytovaného vzdělávání.
- b) Navýšení kapacity VOŠ bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno pouze v případech, pokud bude zachována stávající kapacita VOŠ a současně pokud bude zachována stávající kapacita oborů vzdělání v rámci kraje.
- c) Obory vyššího odborného vzdělání s unikátním obsahem nebo obory VOŠ jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové vyšší odborné školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na svých webových stránkách a ve Věstníku MŠMT.

4.5. Konzervatoře

Z důvodu dostatečných volných kapacit na konzervatoři nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru v oblasti konzervatoří v Olomouckém kraji do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

4.6. Jazykové vzdělávání

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostačujícím kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

4.7. Základní umělecké vzdělávání

Vzhledem k tomu, že podíl kapacit ZUŠ v Olomouckém kraji na populaci ve věku 6–18 let nepřekračuje 20 %, mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami ZUŠ a jejich obsazeností v rámci kraje, maximálně však do dosažení 20 % podílu kapacit ZUŠ na populaci 6–18 let. Zvýšení kapacity konkrétní ZUŠ, které by překročilo 20% podíl kapacit ZUŠ na populaci 6-18 let, bude možné pouze za současného recipročního snížení kapacity jiné ZUŠ v kraji.

4.8. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Součet kapacit školní družiny a školního klubu, zřízených při základní škole, nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Neplatí pro případy uvedené pod bodem b).

- a) Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy (dále jen „žadatel“). Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem,
- b) v případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

Vzhledem k dlouhodobě stabilizované síti středisek volného času v Olomouckém kraji nebudou zapisována nová střediska volného času. Nebudou zapisována ani nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává.

4.9. Školská poradenská zařízení

V oblasti školských poradenských zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru zapisována nová zařízení do rejstříku škol a školských zařízení. V odůvodněných případech a s ohledem na demografický nárůst a

dostupnost stávajících zařízení bude podporován zápis nových míst poskytování školských služeb.

4.10. Střediska výchovné péče

Nová střediska výchovné péče, případně zapisování a navyšování jejich kapacit, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisována pouze v případech, kdy se v některé lokalitě projeví nedostatečnost stávající nabídky, a to přednostně u stávajícího zařízení pro výkon ústavní výchovy.

4.11. Ostatní školská zařízení

V Olomouckém kraji působí čtyři zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení: Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva, o.p.s., Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk, Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků DUHA Jeseník a SCHOLA education - zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, s.r.o.

DVPP dále v rámci celoživotního vzdělávání nabízí Univerzita Palackého v Olomouci a také střední školy ve své doplňkové činnosti. Současná nabídka DVPP v kraji tak adekvátně pokrývá potřeby klientů a po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebude podporován zápis nových zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků ani rozšiřování počtu míst poskytování vzdělávání.